

AARSBERETNING
VEDKOMMENDE
NORGES FISKERIER
FOR
1894

UDGIVET AF DEPARTEMENTET FOR DET INDRE

2DET HEFTE

1894

Østlandsfisket i Vinteren 1893—94

samt

Vaarsildfisket og det vestlandske Vaartorskefiskeri i 1894.

Beretninger afgivne af

H. L. Buvig,
Fiskeriinspektør.

KRISTIANIA

W. C. FABRITIUS & SØNNERS BOGTRYKKERI

AARSBERETNING
VEDKOMMENDE
NORGES FISKERIER
FOR
1894

UDGIVET AF DEPARTEMENTET FOR DET INDRE

2DET HEFTE

*

1894

Østlandsfisket i Vinteren 1893—94

samt

Vaarsildfisket og det vestlandske Vaartorskefiskeri i 1894.

Beretninger afgivne af

H. L. Buvig,
Fiskeriinspektør.

KRISTIANIA

W. C. FABRITIUS & SØNNERS BOGTRYKKERI

Om Østlandssildfisket 1893—94.

Fiskets Gang.

En Maanedes Tid før Fedsildfisket i Nordland 1893 meldtes afsluttet, tog Østlandssildfisket sin Begyndelse med, at der straks vesten om *Jomfruland* og vesten om *Fredriksværn* Lørdag den 28de Oktober blev trukket 1 à 10 Maal Sild paa endel Prøvesætninger.

Den 30te Oktober havdes god Fornemmelse i hele *Larviks- og Viksfjorden*, hvor der dog ikke senere ivinter skulde blive mere end «Fornemmelser» af, — ligesaa den 31te s. M., da man tillige fornåm Silden straks uden for *Hummerbakken*, østen om *Nevlunghavn*, og paa *Stengrunden*, sønden om *Langesund*, paa hvilket sidstnævnte Sted allerede da en Masse Sild var tilstede. — I de første Dage af November formerkedes Silden langs hele Kysten mellem *Jomfruland* og *Tjøme*; for Strækningen *Langesund—Toner* var Fangsten den 3die og 4de allerede rig, idet man paa et Par Sætninger kunde faa lige til 40 Maal, — forøvrigt stod den egentlige Silde-tyngde, efter Hvalens Forekomst at dømme, noget uden for Kysten endnu. — Den 3die November tog ogsaa Fisket ved *Hvaler* — omkring *Tisler*, *Akerøen* og *Vikertangen* — sin Begyndelse med 1 à 2, ja optil 10 Maal pr. Baad.

I Ugen 6te—11te November fiskedes daglig paa Garn paa hele nysnævnte Strøg, hvorhos man den 8de fornåm Silden uden for *Risor*, uden at der herpaa nogensinde fulgte nogetsomhelst Sildefiske af Betydning. Sætteriet udvidedes for *Hvalers* Vedkommende til at omfatte hele Syd- og Østsiden af samme, hvormed det indtil da østen om *Kirkeøen* drevne, ret gode, Ansjossildfiske ophørte. I denne Uge foregik det bedste, ganske rige, Fiske paa Strøget *Stengrunden (Langesund)—Toner—Jomfruland*, hvor Dagsfangsten pr. Baad temmelig uafadelig varierede mellem 5 og 40, gennemsnitlig 15 à 25 Maal, — og ved *Hvaler*. Den 6te fandt Stængning Sted ved *Torsholmen i Mefjorden*, hvor det samme gjentog sig et Par Dage senere, ligesom der samtidig sattes Laase i *Viksfjorden* og i *Holtekilen (Kirkeøens Østside)*; endelig stængtes der i Slutningen af Ugen lidt i Nærheden af *Langesund*. — I de sidste Dage af denne og i Løbet af

næste Uge, da der fremdeles fiskedes paa hele forannævnte Strækning, fangedes der ogsaa noget — dog tilsammen intet nævneværdigt Kvantum — saa langt nordover langs Christianiafjordens Vestside som til og med *Langgrunden* ved *Horten*.

I Dagene 13de—18de November var Fisket bedst langs *Hvalers* Sydvestside — vestenom *Vikertangen* (Natten til den 16de gjorde en Farkost en Fangst af 100 Maal vestenom *Torbjørnskjær*), og samtidig med at der sidst i Ugen saaes Hval og Fugl langs *Kirkeøens* Sydside, begyndte Silden at trække sig nordover gennem Løbene mellem Øerne, især *Loperen*; derhos fiskedes godt, om end ikke saa rigeligt som tidligere, vestenom *Langesunds-fjorden*, indtil en Søndenkuling i Ugens sidste Dage afbrød Fisket og — særlig udenfor *Jomfruland* — foraarsagede Rødskabstab; i *Larviks-fjorden* derimod var Fisket aldeles ubetydeligt og indskrænkede sig helst til «Fornemmelse» i *Viks-fjorden*. — Den 15de November stængtes atter endel Sild i *Mefjorden*, og sidst i samme Uge sattes en stor Laas i *Lisundet* (ved *Asmaløens*—*Hvaler* Nordostside); den allerstørste Del af denne saavel som af al Notsild under dette Fiske var dog Blodsild.

I Ugen 20de—25de November fiskedes fremdeles, mere eller mindre, i hele Distriktet. Garnfisket var og vedblev at være jevnest og bedst ved *Hvaler*, saameget mere som Fangstfeltet nu udvidedes til at omfatte hele *Fredriksstadleret* og derhos Strøget opimod og forbi *Hankø*; omkring *Tisler* og *Akerøen* kunde de heldigere faa 50, ja indtil 70 Maal i Døgnet, — og ved Ugens Slutning havde flere Baadlag her allerede fisket for omtrent Kr. 1200.00 hver. Vestenfor Christianiafjorden var Fisket mindre og meget ujevne, — i Strøget *Larviks-fjorden*—*Langesunds-fjorden* kun svag Fornemmelse, hvorimod man, naar Veiret tillod det, fiskede noget omkring *Svenør*; omkring *Nøtterø* og *Tjømo* trak Silden henimod Ugens Slutning nordover og mere indenskjærs end tidligere, saa det bedste Fiske i *Tønsberg-fjorden* da foregik i *Melsomvik*, mens paa den anden Side af Øerne Strækningen mellem *Vallø* og *Fuglehuk* var bedst. — I Ugens sidste Halvdel havde man en Fornemmelse af Silden udenom *Lyngør* ogsaa; men ligesaa lidt her som ved *Risør* blev det nogensinde til noget nævneværdigt. — I Begyndelsen af Ugen fandt Stængning Sted saavel i *Sandefjorden* og *Mefjorden* som ved Sydsiden af *Kjærringholmen* (i *Loperen*, *Hvaler*); endvidere stængtes i Ugens Løb Sild i *Tangekilen* og *Røneskilen* (i Nærheden af *Sponviken*), ved *Korshavn* (Kirkeøen), i *Bjørnevankilen* (Kragersøen ved *Fredriksstad*) og ved *Papperhavn*.

Fisket gik nu uforstyrret sin Gang indtil Onsdag den 6te December, da man om Morgenen havde fuld Snestorm, som varede Ugen ud, og hvorunder selvfølgelig kun lidet — tildels sjøstaaet — Sild bergedes. — I de sidste Dage af November fiskedes der — foruden, som vanligt, omkring *Hvaler* — godt ogsaa i *Lahelfjorden* (i Nærheden af *Tønsberg*), ligesom Fangsten var god, tildels rig, i Strøget *Vallø*—*Færder*—*Tønsberg-fjorden*; samtidig stængtes en liden Dot i *Aarøsundet*. Endvidere havdes der i

disse Dage ganske god Fornemmelse i Strøget mellem *Svenør* og *Langesunds-fjorden*, hvorimod Fisket omkring *Toner* nu indskrænkedes betydeligt og i *Sandefjorden* og *Larviksfjorden* saagodtsom fuldstændig ophørte; en Masse strømmede derfor allestedsfra til *Hvaler*.

I Ugen 11te—16de December var Omstændighederne noksaa gunstige for Fiske langs Christianiafjordens Sydostside igjen, saameget mere som der nu fiskedes saagodtsom blot indenskjærs, — mens oprørt Hav i betydelig Grad hemmede Bedriften vestenfor Fjorden. Helst langs *Hvalers* Nordside og *Onsøs* Sydvestside fiskedes fremdeles ganske tilfredsstillende; lidt fik man ogsaa op i *Notterø* og *Tjømøs* nærmeste Omegn, hvorimod hele Strøget mellem *Sandefjord* og *Langesunds-fjorden* var saa temmelig forladt, og Fisket vestenfor sidstnævnte Fjord mindre paaaget.

I den sidste Uge før Julen fiskedes ogsaa ret godt ved *Hvaler*; derhos fiskedes endel langs *Notterø* Østside, i den nordre Del af *Tonsbergfjorden* og udenfor *Kragerø*. I Ugens Løb stængtes noksaa meget Sild ved *Papperhavn*.

Mellem Jul og Nytaar fiskedes sammesteds som lige før Julen, men i mindre Maalestok; derhos fandt yderligere Stængning Sted i *Mefjorden*.

Efter Nytaarshelgen attog Fisket mer og mer idetheletaget. Der fiskedes atter noget søndenom saavelsom nordenom *Hvaler*, hvor Is dog tildels lagde Hindringer iveien, og omkring *Onsølandet*; lidt fik man endnu omkring *Notterø* ogsaa samt i *Fossumfjorden* ved *Kragerø*, — men forøvrigt var Fisket fuldstændig ophørt — Omkring Midten af Januar havde samtlige Salterier paa *Hvaler* nedlagt sin Virksomhed; dog fiskedes fremdeles 1—7 à 10 Maal daglig pr. Baad, dels mellem *Kirkeøen* og Fastlandet nord- og østenom samme og dels omkring *Sosterne*, hvor enkelte Baade midt i Maaneden fangede lige til 30 Maal i et Par Dage, — endnu den 29de Januar gjentog noget lignende sig ved *Akerøen*. Men hermed ansaaes ogsaa alt Garnfiske endeligophørt for denne Gang. — I *Stafsenghilen* (*Hvaler*) stængtes i Begyndelsen af Januar en Sildeslump, der ligesom endel af de tidligere satte Laase først længere udpaa Vaaren tømtes.

Fiskets Udbytte.

Det samlede Kvantum anslaaes til 200 000 Maal Garnsild og omkring 40 000 Maal Notsild. Af disse Totalkvanta fangedes inden Smaalenen ialt henholdsvis 102 000 og 23 600, inden Jarlsberg og Larvik Amt ligeledes 64 000 og 16 000 og endelig paa Strækningen mellem Langesunds-fjorden og Lyngør — det vestenfor Jomfruland opfiskede var forøvrigt, som man vil have erfaret af Ovenstaaende, en ganske forsvindende Mængde — henholdsvis 34 000 og 400 Maal. Angaaende Forholdet i

hver enkelt Maaned kan oplyses, at der i Smaalenene fangedes af Garnsild: i November 50 000, i December 44 500 og i Januar 7 500 Maal; i Jarlsberg og Larvik Amt bliver de tilsvarende Tal henholdsvis 52 500, 10 250 og 1 250 og for Strøget vestenom Langesundsfjorden ligeledes 28 250, 4 750 og 1 000 Maal

De til Bedømmelse af Sildens Kvalitet fornødne og næsten daglig udførte Undersøgelser viste, at der i de allerførste Dage af Fisket — i Slutningen af Oktober — gik 430 à 450, gennemsnitlig 440, Garnsild i Maaltønden, i November ligeledes 410 à 480, gennemsnitlig 450, i December 435 à 500, gennemsnitlig 470, og endelig i Januar 470 à 500, gennemsnitlig 490 Sild i samme Tønde. At man saaledes har med en attraaværdig Vare at gjøre, vil bl. a. fremgaa deraf, at man i de bedre Vaarsilddage var meget vel tilfreds med Silden, naar der i den da benyttede Maaltønde, som blot tog vel 135 Liter (den nuværende tager, som bekjendt, 150 Liter), kun gik 480 Sild. — Mens Garnsilden idetheletaget var af en meget tilfredsstillende og noksaa jevn Størrelse, forekom der i Laasene Sild af nogen hver Størrelse — 5 à 33 % Fuldsild, forøvrigt i Regelen Blodsild.

For Garnsilden varierede Priserne som oftest mellem 5 og 4 Kroner; til sine Tider var den oppe i 6 og nede i 3, og for nogle — forøvrigt høist ubetydelige — Slumper betaltes ved Fiskets Begyndelse indtil Kr. 8.00, ligesom det ogsaa traf sig, at den var nede i 2 — alt pr. Maal (150 Liter). Middelpriisen for Garnsilden — paa første Haand — blev Kr. 4.44. — For Notsildens Vedkommende varierede Priserne mellem Kr. 0.75 og Kr. 3.50; dens Middelpriis tør nærmest sættes til Kr. 2.25.

Af den opfiskede Garnsild antages ialt saltet 110 000 Maal, exporteret fersk (fornemlig til Sverige, for der at tilvirkes, og til England) 43 000 Maal, hvorhos omkring 14 000 Maal røgedes; Resten — omtrent 33 000 Maal — toges til Forbrug i vort eget Land. Af Notsilden antages exporteret fersk ialt 25 000 Maal, her i Landet røgedes omtrent 8000, mens de øvrige 7000 Maal formentlig udelukkende gik til Hjemmeforbrug.

Deltagelsen i Fisket.

Ved Fiskets Begyndelse fandtes i hele Distriktet 850 Garnlag og 15 Notlag klare til at modtage Silden — flest i og nærmest omkring Larviksfjorden. Tilstrømningen øgedes efterhaanden, saa der omkring Begyndelsen af December, da Deltagelsen i Fisket var livligst, ialt fandtes omtrent 1350 Garnlag og 45 Notlag, hvoraf henholdsvis 560 og 24 østenfor Christianiafjorden. — I Ugen 11te—16de December forlod daglig flere — især af Vestlænderne, hvoraf der, endog fra Nordre Bergenhus Amt, fandtes ikke saa faa, — dette Fiske, saa der midt i Ugen lige

foran Julehelgen kun var ca. 700 Garnlag og 25 Notlag, heraf henholdsvis 390 og 14 østenfor Christianiafjorden, tilbage. Foruden Distrikternes egne Folk blev imidlertid endel fremmede tilbage og fortsatte Fisket efter Aarsskiftet ogsaa; men i Midten af Januar var neppe nogen vestenfor disse Distrikter tilhørende Sildefisker tilbage, idet det da var paa høj Tid at se alt klart til det forestaaende Vestlandsfiske. I det Garnfiske, som endnu fortsattes i sidste Halvdel af Januar, særlig ved Hvaler, deltog i Høiden ialt 80 Baade.

Af Seilere og Saltefartøier fandtes der i den bedste Del af Saisonen — fra Midten af November til Midten af December — ialt ca. 125 daglig, heri medregnet de fra Vestlandet fremmødte «engelske» Kuttere, hvorhos der i samme Tidsrum daglig seilede 25 à 60 svenske Skøiter frem og tilbage mellem Hvaler og sine Hjemsteder. — I nysnævnte Tidsrum antages ialt henved 9 000 Mennesker sysselsatte ved dette Sildefiske.

Sundhedstilstanden idetheletaget tør betegnes som ganske tilfredsstillende.

Saavidt mig bekjendt, fandt der under selve Fisket 2 Ulykkestilfælde Sted i December Maaned — i Farvandet mellem Fredriksstad og Hvaler; herved omkom ialt 4 Mennesker. Grunden maa i begge Tilfælde i væsentlig Grad tilskrives de forulykkedes egen Uforsigtighed, idet Baadene skulde have været altfor nedlastede.

Veiret

var, til at begynde med, mindre fiskevenligt, da Sydvesten i et Par af de sidste Dage af Oktober var temmelig frisk. — Fra og med 31te Oktober var Veiret ganske godt, indtil der om Eftermiddagen den 16de November røg op en Søndestorm, som varede i 5 Dage, i hvilken Tid der — særlig ved Jomfruland — ødelagdes ikke saa lidet Redskab. — I de Par sidste Dage af November var Sydvesten igjen paafærde, derefter tog den en 8 Dages Hvile, men brød saa — Natten til den 6te December — løs igjen og rasede nu til og med 12te December; Redskabstab var da uundgaaeligt, dog blev der heldigvis ikke saa meget deraf, som man havde frygtet, — mens man mellem Tjøme og Færder samt omkring Langesundsfjorden slap mindre vel fra det, var nemlig Tabet langs Hvalers Sydside, hvor en Mangfoldighed af Garn stod ude, neppe nævneværdigt engang. Senere var Veiret forholdsvis ganske taaleligt lige til de sidste Dage af Januar.

Naar man i de tre omtrent vanskeligste Maaneder af Aaret slipper fra det med alt i alt neppe 3 Ugers Landligge, skal man ikke klage saa synderlig paa Veiret.

Opsyn m. V.

Til Opretholdelse af Orden og til at afgive Meldinger om Fiskets Gang var 13 Mand — 6 med Politimyndighed udstyrede Opsynsbetjente og 7 andre Korrespondenter — antagne til Assistance for Fiskeriinspektøren. Samtlige Assistenten, som tiltraadte Tjenesten, saasart Fisket inden deres respektive Omraader var begyndt, og fratraadte, saasart Omstændighederne paa nogen Maade tillod dette, boede iland; Opsynsbetjentene, hvoraf de to var beskjæftigede ved Christianiafjordens Østside, mens de øvrige fire var tildelte hver sin Del af Strækningen mellem Vallø og Fredriksværn, befor daglig sine Distrikter tilbaads. En og anden sjelden Gang benyttede Inspektøren leiet Dampskib, men forøvrigt var han henvist til at flakke Land og Strand over pr. Jernbane, pr. Kjærre eller tilfods, eller han foretog sine Reiser med de almindelige Kystfartøier; Adgangen til at se til alle de enkelte Fiskepladse var ham saaledes høist vanskelig, og Mangelen af et mindre Dampfartøi til stadig Disposition følte i sterk Grad.

Af vedkommende Autoritet forelagdes — efter Anmeldelse af Opsynet — to Mulkter til Statskassen, hver paa Kr. 20.00, for ulovligt Søndagsfiske til Vedtagelse; Forelæggene vedtoges.

At der desværre kun for ofte vistes Ringeagt ligeoverfor Andenmands Redskaber og for Lov og Ret idetheletaget, uden at tilbørlig Gjengjæld kunde øves, havde først og fremst sin Grund i, at de til Disposition stillede Midler ikke tillod Anvendelsen af fornøden Opsynsstyrke; én Mand kan ifølge den menneskelige Skrøbelighed ikke vaage bestandig, ei heller være allestedsnærværende, og en liden Skjægte med én Mands Besætning er aldeles intet imponerende Apparat — godt, om han bare kan berge sig selv ofte i denne ublide Aarstid! — Derhos led den for omhandlede Fiske endnu gjældende Lov af den Mangel, at den ikke — ligesom Loven af ²⁴/₉, 1851 om Vaarsildfiskeriet — indeholdt noget Forbud mod Tilstedeværelse paa Sætterierne om Natten; det samme er desværre Tilfældet med den nye, nu ikrafttraadte, Lov, og det er mig derfor i høieste Grad magtpaaliggende, at henstille, at der i § 14 eller § 15 af denne foretages saadan Forandring eller Tilføielse, at den i 2det Passus af Vaarsildfiskeovens § 6 indeholdte Bestemmelse saalydende: «Ligeledes maa, med Undtagelse af Not, intet Fiskeredskab udsættes eller optages, efterat Dagen er tilende og førend Dagbrækning; ei heller maa nogen i samme Tidsrum lade sig finde paa Sætteriet» — ogsaa her kan blive fuldtud gjældende. Der var nemlig ikke saa sjelden bitre Klager at høre i Anledning Ødelæggelser ved utilbørlig Kapning eller endog Tab af Redskaber, som for en meget væsentlig Del maa siges at være en Følge af det paapegede Hul i Loven.

Som allerede nævnt, indfandt der sig i længere Tid under Fisket mange svenske Sildeopkjøbere. Disse selv var meget velkomne; men

diverse af de «Maal», de medførte til Afbenyttelse ved Handel, maatte de helst have skilt sig af med, inden de reiste til Norge, hvor ifølge Lov af $22/5$ 1875 *andre Maal end metriske er ulovlige, og Brug af ujusteret Maal i Handel foranlediger Konfiskation og Bøder paa 5 à 100 Kroner, forsaavidt ikke alvorligere Straf for Tilfældet maatte være bestemt.*

De med dette Opsyn forbundne Udgifter udgjorde ialt Kr. 4 262.19— hvori endog er medregnet de alene til Telegrambefordring medgaaede Kr. 1 577.85. — Blandt Folk med klart Blik for og virkelig Forstaaelse af Sagens Betydning hersker der i denne Henseende kun den Mening, at der bør og maa ofres et tilstrækkeligt Beløb paa en saa vigtig Sag som Opsyn ved dette Fiske, der aarlig samler flere og flere saavel fjernt som nær fra, og som ivinter, trods de da saa lave Priser, dog skaffede alene Fiskerne henved 1 Million Kroner. Almenheden er kun slet tjent med saa tarvelige Foranstaltninger som dem, man ivinter maatte indskrænke sig til; der er saa mange og atter mange, som i fuld Tillid til effektiv Haand, hævelse af Lov og Ret sætter saaatsige alt, hvad de eier, paa Spil, — tungt er det virkelig da i Tilfælde at maatte svare, at man ogsaa der, hvor man med Rimelighed burde kunne yde en Haandsrækning, intet formaar. Herom kan jeg tale med saadan Sikkerhed; alle de i Bedriften Interesserede, som har Lov og Ret kjær, er enige med mig heri.

Foranstaltninger til Bedriftens Fremme.

I min ærbødige Forestilling af 8de April d. A. til det kongelige Departement har jeg fremholdt Nødvendigheden af, at endel af de vigtigste Punkter i Distrikterne snarest mulig søges forbundne med hverandre indbyrdes og Udenverdenen ved Telegraf eller Telefon.

For Smaalenenes Vedkommende pegte jeg da specielt paa: 1) Papperhavn (Vesterøens Sydvestpynt), 2) Brattestø (ved Huser, paa Asmaløens Vestpynt), 3) Rævtangen (Kirkeøens nordligste Pynt), 4) Olseng eller et samme nærliggende Sted mellem Thorsneskilen og Skjebergkilen, 5) Arsholmen eller Putten (ved søndre Ende af Kjøgøundet) og 6) Strømtangen (Torgauten), — Onsøs Sydpynt. Med Undtagelse af Olseng og Rævtangen vil utvivlsomt enhver især af de foreslaaede Stationer eventuelt faa sin store Betydning for saavel Skibsfarten som Fiskerierne. Bl. a. af Mangel paa disse Stationer kan man trods de ihærdigste Anstrængelser — ofte paa langt nær — ikke skaffe tilstrækkelig hurtige og paalidelige Efterretninger, og at denne Ulempe særlig i, men ogsaa udenfor Fiske-tiden let gjør store Værdier uerholdelige, vil blot et flygtigt Blik paa Kartet over dette Strøg kunne overbevise om.

I Forbindelse hermed skal jeg nævne, at jeg er anmodet om at fremholde Ønskeligheden af, at der paa Asmaløen oprettes en Poststation; i Tilfælde turde man indtil videre lade sig nøie med en i Fisketiden virkende Feltpostanstalt der.

Endvidere maa jeg paa det bedste anbefale Ønsket om, at der, saasart ske kan, træffes Forføining til sikker Veiledning, ved en Fyrlampe, til og fra den i Fisketiden — saavel fra Christianiafjordens Vest- som Østside af — saa sterkt befærdede Engelsviken, nordenom Hankø.

I ovennævnte min Forestilling tillod jeg mig ogsaa at fremholde, at det for de vestenom Christianiafjorden liggende Distrikters Vedkommende er særdeles ønskeligt at faa Telegraf-(Telefon-)stationer: 1) paa Øen Vasser (ved Tjømøs Sydostside), 2) ved Ula (mellem Sandefjord og Larvik), 3) paa Toner eller ved Havsund (én Mils Vei i SV. af Langesund) og 4) paa Jomfruland. — Udgifterne i Anledning disse Foretagender vil i Tilfælde, tror jeg bestemt, for intet være at regne i Sammenligning med de deraf visselig flydende Fordele, — et endog meget maadeligt Dagsfiske vil formentlig opveie hine.

Fremdeles er det høist nødvendigt at komme til fuld Vished angaaende den forunderlige Meningsforskjel om Katholmen, en omtrent 3 Kvartmil i SV. af Sponviken liggende Holme, hvorpaa jeg i Skrivelse af 3die Mai sidstleden tillod mig at henlede det kongelige Departements Opmerksomhed.

Endelig tillader jeg mig herved at berette, at jeg har modtaget følgende Henvendelse til Befordring: «Som bekjendt, har der i Fredriksstad ivinter lastet mange Dampskibe udelukkende med fersk Sild. Disse Dampskibe maatte bl. a. erlægge den saakaldte Laste- og Fyrafgift — 50 Øre pr. Registerton af det bestuvede Rum. — Der er meget, som taler for, at Skibe, som lastes med fersk Sild — i Lighed med, hvad der finder Sted for Is og Granit — bør være fritagne for denne Afgift. Konkurrancen fra Sverige er saa strid, at alt bør gjøres for at lette Bedriften; fritaget for disse Skibsafgifter fik man billigere Fragt, — og hver Øre pr. Kasse, som kan indspares, har meget at sige. For Statskassen vil en Sloifning af disse Afgifter ikke spille nogen Rolle, da det her dreier sig om et forholdsvis ringe Antal Skibe.»

Om Vaarsildfisket 1894.

Fiskets Gang.

Vaarsildfisket tog iaar sin Begyndelse med, at der foruden nogle ubetydelige Slumper omkring Nytaar — paa Strækningen mellem Hitterøen og Egerøen samt ved Kvitingsøerne — den 5te Januar af endel Baade gjordes en Fangst af indtil 1 Maal pr. Baad i Aater ved Utsire. Der havde allerede i flere Dage været gode Udsigter til Fiske omkring denne Ø; men ved et Blandsildstæng, i Endreviken den 8de, viste det sig, at Varsilden selv ikke endnu var saa nær, og saa blev det indtil videre med «Udsigter» bare. — Den 20de Januar fangede 6 Baade i Aater mellem Sogndal og Egerøen tilsammen 200 Maal, og den 26de fangedes ligeledes af 4 Skøiter ialt 75 Maal udenfor Egerøen; denne Sild var stor og fyldig — der gik gennemsnitlig 500 Stykker i Maaltønden —; dog solgtes Størstedelen deraf til Hjemmeforbrug. — Naar hertil føies, at der den 1ste Februar af 6 Skøiter fangedes ialt 75 Maal Sild 1 Mil vestenfor Egerøen og af 20 andre Skøiter — frømdes i Aate — omtrent 200 Maal (denne sidste Fangst var blandet, for det meste smaafaldende, Vare) 1 à 2 Kvartmil i SV. af Ferkingstadøerne, er der i Korthed berettet om Vaarsildfisket før 13de Februar iaar; Hval og Fugl, som omtrent daglig saaes paa Strækningen Skudenes—Utsire—Røvær, tydede paa, at Silden ikke var langt unda, men Veiret gjorde hvilket som helst Forsøg efter den umuligt

Af nedenstaaende Tabel, hvoraf Fiskets Gang fra og med 13de Februar til dets Ophør, lige før Paasken, vil fremgaa, betegner S. Søndag og Kvm. Kvartmil.

Datum.	Vindens		Sjøgang (0—9).	Veir.	Hvor og paa hvilken Maade Vaarsildfiske foregik, det omtrentlige Antal af de i samme deltagende Farkoster og mindste—største Fangst pr. saadan.	Hele Fangst (i Maal) af	Pris (pr. Maal) for	I Maaltønden gik — Stykker af
	Retning.	Styrke (0—6).				Garnsild	Garnsild	Garnsild
						Notsild	Notsild	Notsild
13/2	NNV	4	5	Haglbyger.	1 Kvm. i NV. af <i>Røværsholmen</i> og 1 Kvm. vestenfor <i>Urter</i> fik 30 Baade ialt	125	10.00	
					Ved <i>Utsires</i> Østside («Østmarken») sattes en god Laas; men Morgenen efter havde Sjøen taget baade Noten og Silden.			
14/2	N	5	7	Hagl- og Regnbyger.	Ved <i>Utsire</i> stængtes Sild baade i Skarvenes- og i Nordvikvaagen	650	5.00—4.50, 4.77	505
15/2	S	2—4	5	Overskyet — Regn.	Ved <i>Utsire</i> sattes følgende Laase: 2 i Nordvikvaagen og 1 i Beiningsundet	3150	6.00—4.00, 4.21	
16/2	SO	3	4	Overskyet.	3 à 6 Kvm. nordenom <i>Urter</i> fik 150 Baade i Aater 1/4—12 Maal hver	500	7.00—4.00, 5.00	
					2 Kvm. vestenom <i>Ryvingen</i> (Karmøens Vestside) fik 50 Baade 1—20 Maal hver	300	4.00	
17/2	S	1	2	Klart.	Ved <i>Urter</i> fik 10 Baade paa Natsæt 1/4—4 Maal hver	25	9.00	
					2 à 4 Mil i NV. af <i>Røvær</i> fik 160 Baade i Aater om Eftermiddagen 3—25 Maal hver	2500	4.00—3.00, 3.40	
					I Aater mellem <i>Ferkingstadøerne</i> og <i>Røvær</i> fik 100 Baade 0—10 Maal hver	200	3.25	

$18\frac{1}{2}$, S.	SO	3	3	Klart.	Meget Hval og Fugl under Nordsiden af <i>Røvær</i> — mellem <i>Røværsholmen</i> og <i>Buholmen</i> . I <i>Nipsholmsundet</i> sattes en Laas	3200	4.50—3.00, 3.80	590
					Nordover fra <i>Bømmelbaad</i> af saaes ogsaa <i>Masser</i> af Hval og Fugl.			
$19\frac{1}{2}$	S	3	4	Overskyet.	Ved <i>Røvær</i> var der god <i>Natsætfor</i> nemmelse — langs Nordsiden	200	3.50	
					I en Aate mellem <i>Ryvingen</i> og <i>Skarveskjæret</i> (<i>Karmøens</i> Vestside) fik 100 Baade i Middagstiden 0—10 Maal hver	150	3.00	
$20\frac{1}{2}$	V	3—1	3	Disigt.	Ved <i>Røvær</i> trak man sorte <i>Garn</i> (<i>Natsæt</i>). Ved <i>Utsire</i> stængtes en <i>liden</i> <i>Dot</i> i <i>Beining-</i> <i>sundet</i>	80	2.00	
					Paa <i>Ryvingsoen</i> (<i>Karmøen</i>) fik man 1—7 Maal pr. Baad i Aate igjen	50	2.50	
$21\frac{1}{2}$	S	3	3	Regntykke.	Ved <i>Røvær</i> sattes flere, tildels ganske <i>indholds-</i> <i>rige</i> <i>Laase</i> , hvoraf dog kun ubetydeligt <i>bergedes</i> , idet <i>Uveiret</i> 2 Dage senere <i>ødelagde</i> dem; derhos foregik der om <i>Eftermiddagen</i> rigt <i>Garnfiske</i> langs Nordsiden, helst indenom <i>Aaleskjæret</i> ; 180 Baade deltog, og <i>Udbyttet</i> blev 8—30 Maal pr. Baad	2200 1200	3.00 3.50—2.50, 3.00	542
$22\frac{1}{2}$	NV	3	4	Disigt.	Ved <i>Beiningen</i> (<i>Skudenes</i>) sattes om <i>Aftenen</i> en <i>Laas</i> , som dog ogsaa <i>sprængtes</i>	40	4.00	700

Datum.	Vindens		Sjogang (0—9).	Veir.	Hvor og paa hvilken Maade Vaarsildfiske foregik, det omtrentlige Antal af de i samme deltagende Farkoster og mindste—største Fangst pr. saadan.	Hele Fangst (i Maal) af		I Maaltønden gik — Stykker af
	Retning.	Styrke (0—6).				Garnsild	Pris (pr. Maal) for	
						Notsild	Notsild	Notsild
23/2	S—V	4—5	5—7	Sneslud.	Ved <i>Røvær</i> fik 300 Baade paa Natsæt $\frac{1}{4}$ —20 Maal hver — bedst langs Nordsiden	2800	3.40—3.00, 3.15	580
					paa Dagsæt paa <i>Røværosen</i> fangedes ialt	500	3.00	
					— I Kraakevaagen sattes en stor Laas, som en orkanagtig Storm næste Dags Aften fuldstændig ødelagde; endvidere sattes 4 smaa Laase omkring <i>Røværosen</i> .	250	3.00—2.50, 2.75	
					Ved <i>Skudenes</i> fik 20 Garnbaade $\frac{1}{2}$ —10 Maal hver	125	3.00	680
24/2	NV	4	6	Sne- og Haglbyger.	Ved <i>Røvær</i> fik 250 Baade $\frac{1}{8}$ —20 Maal hver paa Natsæt, bedst ved Bryggelandsholmerne, hvor et færre Antal Baade ogsaa gjorde god Dagsætfangst .	2500	3.25—2.50, 2.75	
					Ved <i>Røvær</i> fik 100 Baade 0—18 Maal hver paa Natsæt langs Øst- og Sydsiden, bedst i Nipsholmsundet, hvorhos lidt Dagsætfangst gjordes ved østre Indløb til Sandsund og paa <i>Røværosen</i> . — Laase sattes ved Fliseskjæret (<i>Røværosen</i>) og Bryggelandsholmerne, i Sandsund og ved Nipsholmen	1200	2.50	
					Ved <i>Fvæen</i> havdes god Fornemmelse paa Natsæt, og 1 Laas sattes i Kvaløundet	5200	3.00—2.25, 2.80	590—670
						50	3.00	590
					1500	3.00—1.50, 2.50	610—720	

25/2, S.	V	4	5	Sterke Sne- og Regn- byger.	Ved <i>Røvær</i> sattes Laase i vestre Nipsholmsund og i Gitterøsundet	3300	2.50	
26/2	SV	4	6	Regnbyger.	Ved <i>Røvær</i> fik 60 Baade 3—30 Maal hver paa Natsæt, bedst ved Nipsholmen. Endvidere fangedes af 150 Baade fra enkelte Sild til 35 Maal pr. Baad paa Dagsæt i Gitterøsundet, hvor der en Stund stod et helt «Sildeberg». Endelig sattes flere Laase i Gitterøsundet, 1 i Ulvøsundet og 1 i vestre Nips- holmsund, hvilken sidste dog straks sprængtes af Tungsjøen	2000 4250	3.00—2.50, 2.60 3.00—2.50, 2.70	512 550—650
					Langs Østsiden af <i>Flæoen</i> fornammes Silden paa Natsæt.			
27/2	V	4	6	Voldsomme Byger om Efter- middagen.	Ved <i>Røvær</i> fik 300 Baade paa Natsæt fra For- nemmelse til 18 Maal hver — bedst omkring Flad- holmen. Ved <i>Flæoen</i> havdes atter Fornemmelse	2300	2.75—2.50, 2.60	540
28/2	SV	4	5	Regnbyger.	Ved <i>Røvær</i> fik 150 Baade 0—10 Maal hver paa Natsæt, bedst udenom Laasene ved Nipsholmen . . . Langs Fastlandet ved <i>Sletten</i> havdes Natsæt- fornemmelse Ved <i>Bømmelhavn</i> sattes 2 og i den nærliggende Grotviken 1 Laas	400 200 4500	2.50 2.50 2.25—2.00, 2.10	520 630

Datum.	Vindens		Sjøgang (0—9).	Veir.	Hvor og paa hvilken Maade Vaarsildfiske foregik, det omtrentlige Antal af de i samme deltagende Farkoster og mindste—største Fangst pr. saadan.	Hele Fangst (i Maal) af	Pris (pr. Maal) for	I Maaltønden gik — Stykker af
	Retning.	Styrke (0—6).				Garnsild	Garnsild	Garnsild
						Notsild	Notsild	Notsild
1/3	S—V	5	6	Regnbyger.	Ved <i>Røvær</i> fik 250 Baade 1—20 Maal hver paa Natsæt, bedst langs Gitterøs Vestside; fremdeles havdes god Natsætfornemmelse langs Sydsiden af <i>Espevær</i> , omkring <i>Bømmelhavn</i> og langs Fastlandet ved <i>Sletten</i> — paa sidstnævnte Strækning helst ved Aarebrot (straks nordenom Haugesund), hvor der ogsaa stængtes en liden Dot med Garn	3000 90	2.50 2.00	578
2/3	S—V	4	6	Regnbyger.	Ved <i>Røvær</i> fik 150 Baade 0—10 Maal hver paa Natsæt, bedst omkring Fladholmen og Bjerkevær; ogsaa omkring <i>Sletten</i> forøvrigt havdes der god Natsætfornemmelse, og ved søndre Indløb til Smørsund sattes en Laas	600 960	2.60 2.50—1.50, 1.90	510—600 675
3/3	V	3—2	5	Skyet.	Ved <i>Røvær</i> fik 125 Baade endnu 0—6 Maal hver paa Natsæt; ligeledes fornammes Silden ved <i>Espevær</i> , <i>Bømmelhavn</i> , <i>Ramsholmerne</i> og langs Fastlandet ved <i>Sletten</i> . — Af Laase sattes 1 i Grotviken og 1 i Kvernnaviken — begge ved <i>Bømmelhavn</i> , ligesom der stængtes endel i Tømmerviken (<i>Sletten</i>)	450 2900	2.25 3.00—1.50, 2.00	
4/3, S.	S	2	4	Regnbyger.	Paa <i>Sletten</i> saaes meget Hval og Fugl.			

$\frac{5}{3}$	NV	2	4	Byget.	God Natsætfornemmelse for 60 Baade omkring <i>Sletten</i> , bedst ved Osnesgavlen	400	2.00	
$\frac{6}{3}$	SO	2	3	Skyet.	God Fornemmelse paa Natsæt langs Fastlandet ved <i>Sletten</i> , bedst omkring Kraakene (nordenom Karmøen), hvor 160 Baade fik 5—25 Maal hver; derhos stængtes endel Sild ved Osnesgavlen	1800 1000	3.00—2.25, 2.65 2.00	
					I Stroget <i>Grotlefjorden—Hisken</i> fik 40 Baade 2—8 Maal hver paa Natsæt	250	2.25	
$\frac{7}{3}$	SO	1	2	Klart.	Ved <i>Sletten</i> fik 150 Baade $\frac{1}{2}$ —12 Maal hver, bedst ved Osnesgavlen, paa Natsæt; 3 Dotter stængtes — 2 ved Storøen og 1 ved Sørhaugøen	800 650	2.75—2.25, 2.50 2.00	
					God Fornemmelse baade paa Nat- og Dagsæt overalt <i>mellem Gisøsundet og Rogø</i> — bedst ved Hisken, hvor ogsaa Stængning fandt Sted.	750 600	2.00 2.00	
$\frac{8}{3}$	SO	4	3	Regnbyger.	Langs <i>Sletten</i> , i <i>Gisøsundet</i> og <i>Grotlefjorden</i> fik ialt 50 Baade $\frac{1}{4}$ —7 Maal hver — helst smaat. Ved <i>Hisken</i> og søndenom <i>Rogø</i> fik 50 Baade 3—18, gennemsnitlig 12, Maal hver, hvorhos 2 mindre Laase sattes ved Hiskens Sydside	750 700	2.25—1.50, 1.75 1.75	510—590
$\frac{9}{3}$	SSO	2	2	Skyet.	Fremdeles Fornemmelse langs <i>Sletten</i> , bedst ved Aarebrotsjoa, hvor tillige 3 Laase sattes, og ved Osnesgavlen	500 600	2.50—2.00, 2.20 3.00—1.50, 2.00	
					Ved <i>Toska</i> , <i>Hisken</i> og <i>Rogøerne</i> fik 50 Baade 3—30 Maal hver paa Natsæt, og ved <i>Toskas</i> Nordside sattes en Laas	750	2.00	536
						1300	2.50—1.00, 1.60	810

Datum.	Vindens		Sjøgang (0—9).	Veir.	Hvor og paa hvilken Maade Vaarsildfiske foregik, det omtrentlige Antal af de i samme deltagende Farkoster og mindste—største Fangst pr. saadan.	Hele Fangst (i Maal) af	Pris (pr. Maal) for	I Maaltønden gik — Stykker af
	Retning.	Styrke (0—6).				Garnsild Notsild	Garnsild Notsild	Garnsild Notsild
$^{10}/_3$	S	1	1	Klar	Langs <i>Sletten</i> , hvor kun faa havde sat, fornammes endnu Silden, og om Aftenen stængtes atter i Tømmerviken	250 1800	2.00 4.00—1.50, 2.75	800
					<i>Mellem Gjeidung og Øklandsvaagen</i> fik 110 Baade 1—15 Maal hver, ligesom der atter stængtes — ved <i>Toska og Gjeidung</i>	1100 1600	1.50—1.25, 1.40 1.50—1.00, 1.20	
$^{11}/_3$, S.	S	4	3	Skyet.	Paa Strækningen <i>mellem Gjeidung og Øklandsvaagen</i> fik 40 à 250 Baade daglig fra enkelte Sild til 15 Maal pr. Baad; derhos sattes flere — helst større — Laase ved Gjeidung, Odørerne, Svinøosen og Korsholmerne	6500 7200	2.00—1.00, 1.42 3.00—1.00, 1.22	600—605 875—884
$^{12}/_3$ — $^{17}/_3$	Omløbende.	4—1	4—1	Variabelt.				

Da Efterspørgselen alt mere og mere var aftaget, Silden — som sædvanligt — blev mindre og mindre, og rigelig Forsyning til Hjemme-forbrug allerede forlængst havde fundet Sted, blev der intet nævneværdigt Garnsildfiske af efter 17de Marts, hvorimod endel Laase, som i den sidste Tid — i væsentlig Grad for Torskfiskets Skyld — blev staaende, først var tømte i Midten af April.

I hvilket Tidsrum og i hvilken samlet Mængde Vaarsild ivinter fiskedes omkring de større, almindelig bekjendte, Steder og Vær i søndre Vaarsiddistrikt, vil derefter sees af følgende Opgave:

Vaarsildfisket

omkring	varede fra—til	indbragte ialt — Maal, hvoraf			dets Pengeværdi udgjorde		
		paa Land- sæt	ved Stæng- ning	fra «Aater»	for		ialt Kr.
					Garn- sild Kr.	Not- sild Kr.	
Egerøen	$20/1-1/2$	400			2200	—	2200
		—	—	400			
Kvittingsøerne og Skudenes	$27-31/12$ og $19-24/2$	200			450	200	650
		—	50	150			
Ferkingstadøerne—Utsire .	$5/1-20/2$	5000			2875	17325	20200
		—	4150	850			
Urter—Frøen	$13/2-27/2$	4900			12550	3750	16300
		200	1500	3200			
Røvær	$13/2-6/3$	34000			46625	50725	97350
		16500	17400	100			
Karmøens Nordside og Fast- landet ved Sletten	$28/2-31/3$	11500			12450	14050	26500
		5100	6400	—			
Bømmeløens Sydost- og Vest- side	$28/2-5/4$	28000			16650	27850	44500
		10500	17500	—			

Der skulde saaledes i søndre Vaarsiddistrikt ivinter være op-fisket i det hele 84 000 Maal Vaarsild, hvoraf 4 700 i «Aater», 32 300 paa Landsæt og Resten, 47 000 Maal, ved Hjelp af Nøter.

For Garnsilden varierede Priserne mellem Kr. 10.00 og Kr. 1.00, Middelpriis Kr. 2.54 pr. Maal; for Notsilden ligeledes Kr. 6.00—Kr. 1.00, gjennemsnitlig Kr. 2.42. For den samlede Fangst blev Middelpriisen Kr. 2 47 pr. Maal.

Af Garnsilden gik der i Januar gjennemsnitlig 525, i Februar 560 og i Marts 570 Stykker i Maaltønden. Af Notsilden gik der i Februar gjennemsnitlig 625 og i Marts 800 Stykker i Maaltønden.

Af denne Vaarsild antages omtrent 25 000 Maal iset eller borsyret, 18 000 Maal saltet, 17 000 Maal røget og de øvrige 24 000 Maal tagne til Hjemmeforbrug.

Angaaende Deltagelsen i Fisket og Opsynet m. v. ved samme henvises til de i det følgende som baade Vaarsildfisket i søndre Vaarsild-distrikt og Torskefisket i Stavanger Amt gjældende Anførsler.

I Saisonens Løb opfiskedes i *nordre Vaarsilddistrikt* — navnlig omkring *Store Batalden*, *Bareksten* og *Froien* — og *ved Søndmøre* ialt antagelig 20 000 Maal Vaarsild omtrent. I nordre Distrikt, hvor Totalfangsten ifølge de mig velvillig meddelte Oplysninger tør anslaaes til omtrent 17 000 Maal, fandt Fisket helst Sted i Marts og Begyndelsen af April; ligesom i søndre Distrikt fangedes vistnok ogsaa her Størsteparten med Nøter.

Middelpriisen paa Fiskeværene for denne Sildeslump tør ansættes til omtrent Kr. 2.50 pr. Maal.

Om Vaartorskefisket 1894 navnlig i Stavanger Amt.

Indledning.

Lige til Midten af Februar var Veiret sligt, at det ikke alene umuliggjorde alt Torskefiske, men ogsaa hindrede mange Fiskere fra at naa sine Bestemmelsessteder. Kun fik nogle faa Dybsagnfiskere den 1ste Februar ialt omtrent et Snes «Plumptorsk» i Nærheden af *Ferkingstad-oerne*, mens enkelte dristige Forsøg paa denne og følgende Dag at sætte Liner maatte opgives.

Da saa en mere tilsyneladende end virkelig Bedring den 15de Februar indtraadte, forsøgte man sig efter Torsken; men den vedvarende svære Sjøgang hindrede som oftest fra at komme langt nok ud, — Fisken stod usedvanlig langt fra Land iaar nemlig, helst paa 40—80 Favnes Dybde, mens der ifjor skulde været fisket godt lige ind mod Landbakken overalt. Seien, som forekom hvorsomhelst, bødede rigtignok lidt paa den da saa knappe Torskefangst; men da Uveiret, umiddelbart efterat de fleste den 20de Februar om Aftenen havde sat Redskaber, paany traadte i Virksomhed og — hyppig med orkanagtig Heftighed, i Forbindelse med oprørt Hav — rasede i omtrent fjorten Dage, begyndte det i Sandhed at se mørkt ud for nogen hver, særlig for de mange langt nordfra.

Endelig, da formelig Hungersnød stod for Døren, lysnede det denne Gang ogsaa. Omkring 5te Marts tog Fisket for Alvor sin Begyndelse og fortsattes saa — fremdeles dog under megen Afbrydelse, baade af Uveir og den lange Paaskehelg — med taaleligt Udbytte til Maanedens Udgang. I de sidste Dage af Marts «tog Fisken Ballast» og strøg sin Vei fra Kysten igjen; kun nogle Efternølere vedblev til henimod Midten af April.

Fisket, der hovedsagelig roedes fra *Karmoens Vestside*, *Fvøen*, *Rovær*, *Urter* og *Utsire* — baade med Garn, Liner og Dybsagn —

forefaldt helst i Strøget mellem og omkring *Ferkingstadoerne*, *Urter* og *Svea* — rigest omkring *Ferkingstadoerne*; lidt fiskedes ogsaa ved *Utsire* samt omkring og indenfor *Fæoen* og *Rovær*, hvorimod der kun fangedes en ren Ubetydelighed udenfor *Tananger*, hvor der mellem *Feistenen* og *Rot* f. Ex. under almindelige Omstændigheder havest et meget godt Fiskefelt.

Som sædvanligt, naar Fisken er saa mager som iaar, var Udbyttet for Garnfiskerne lidet tilfredsstillende; de fleste Garn ombyttedes ogsaa i Midten af Marts med Liner. Foruden Natsætfiske baade med Garn og Liner dreves i mindre eller større Udstrækning næsten stadig Dagline- og Dybsagnfiske ogsaa i den Tid, Fisket iaar stod paa; der var bl. a. dem, som temmelig udelukkende drev Daglinefiske, — fornemlig i og udenfor Linien mellem *Ferkingstadoerne* og *Urter*.

Saa lidet godt end Udbyttet af Fisket idetheletaget blev, syntes det gode Fiske i den korte og sildige Del af Saisonen at vise, at der ogsaa iaar var Toisk nok tilstede til at gjøre Fisket lønnende, om blot Veiret havde været gunstigere, og man havde været mere forberedt paa at opsoge Fisken længere ude.

Som mere detailleret Beretning

Om Fiskets Gang

hidsættes følgende:

Den 15de Februar:

I *Nærheden af Ferkingstadoerne* fik en Garnbaad paa sit Prøvesæt 20 og ti Dybsagnbaade 15—60 Skrei; bedst var Fangsten omtrent $\frac{1}{2}$ Mil søndenom disse Øer, paa omtrent 75 Favnes Dybde.

Noget vestenom *Rovær* fornammes ogsaa Skrei — eksempelvis 22 Fisk paa en 300-Anglers Line.

Den 16de Februar:

I *Nærheden af Ferkingstadoerne* — ligesom igaar — fik fire Garnbaade 15—30 Skrei og en af dem derhos 100 Sei; paa Dybsagn ubetydeligt.

Omtrent $\frac{3}{4}$ Mil vestenfor *Veavaagen* (*Veahavet*) fik en Garnbaad 200 Fisk. Mellem *Fæoen* og *Rovær* paa den ene og *Urter* paa den anden Side fangedes 0—60 Skrei, bedst ved *Urter*; mellem *Urter* og *Rovær* fik en Garnbaad 100 Skrei og 1400 Sei paa den ene Trediedel af sit af 9 Garn bestaaende Sæt.

Den 17de Februar:

Vel $\frac{1}{4}$ Mil Syd af Ferkingstadøerne fik omtrent femten Garnbaade 6—45 Skrei; paa Natliner var Fangsten sammesteds 40—175 for 60 à 70 Baade, hvorhos nogle faa Dybsagnbaade fik indtil 30.

Paa Veahavet — som igaar — fik fem Garnbaade 30—200 og tyve Linebaade 25—60 Skrei.

Omkring og indenfor Urter — som igaar — fik endel indtil 120 Fisk paa Natliner, indtil 200 paa Garn og indtil 80 paa Dagliner — bedst uden- og indenfor *Svea* og *Urter*, mindre og tilsidst intet, jo længer Øst man havde sat. Adskillig Sei fangedes.

Den 19de Februar, Mandag:

I Nærheden af Ferkingstadøerne fik tolv Baade 30—60 (enkelt Baad 100) Skrei paa Natliner.

Omkring og indenfor Urter — som igaar — 130—0 paa Natliner.

Den 20de Februar:

I Nærheden af Skudenes fik en Baad paa Dybsagn 20 Skrei.

I Nærheden af Ferkingstadøerne fik tolv Baade paa Natliner 30—60 (et Par indtil 100) Skrei, endel paa Dybsagn indtil 20.

Paa Veahavet fik nogle faa Linebaade 20—150 paa Natsæt.

Omkring og indenfor Urter beholdtes paa Natliner 6—164 Fisk — bedst nordvestenom *Svea* og omkring *Urter*, mindst i *Røværers* Nærhed.

Den 21de Februar:

Udenfor Syre (Karmøens Sydvestpynt) trak en Baad med Natline 25 Fisk.

Omkring Ferkingstadoerne: Kuling og Sjøgang gjorde, at kun faa om Morgenen kunde trække Natliner; af disse fik ingen over 10 Skrei; den af tyve Baade senere paa Dagen fortsatte Trækning gav 20—100 — bedst sødenom Øerne. Garnene maatte staa.

Omkring og indenfor Urter kunde kun nogle enkelte trække sine Natliner med indtil 120 Fisk.

Den 22de Februar:

Ved Lille Feistenen (Jæderen) fornammes Skrei.

Sødenom Ferkingstadøerne fik syv Garnbaade 10—100 paa 2-Nætters Redskaber, — en fik foruden 50 Skrei tillige 250 Sei; endvidere fik 50 Baade paa 2-Nætters Liner 20—95, og nogle Dybsagnbaade beholdt 7—20 Fisk.

Paa Veahavet fik sytten Baade paa overstaaede Garn 100—150 Skrei (en enkelt Baad trak paa 13 Garn 300 Skrei og 800 Sei); ligeledes fik 60 Linebaade 30—60.

Omkring og indenfor Urter fik forholdsvis faa sine Redskaber igjen, med 20—120 Fisk paa 2-Nætters Liner.

Den 23de og 24de Februar:

Mellem Fæøen og Urter fik kun enkelte berget overstaaede Redskaber. *Ved Røvær's Nord- og Østside* trakktes endel Sei.

Den 25de Februar, Søndag:

Paa Veahavet trak to Garnbaade paa 3-Nætters Redskaber 100—120 Skrei.

Omkring Urter fik nogle faa overstaaede Liner tilbage med endel Fisk.

Den 26de Februar:

(Landligge overalt).

Den 27de Februar:

Ved Beiningen (Skudenes) trakktes paa 5 Garn 25 Skrei.

Den 28de Februar:

Nordenfor Beiningen (Skudenes) fangedes paa en Garnsætning 80 Fisk.

Omkring Ferkingstadoerne—Urter fik man endel «sjøstaaet» Skrei paa 6—til 7-Nætters Liner.

Østenom Gitterøen (Røvær) trakktes paa Natliner 13—150 Skrei.

Den 1ste og 2den Marts:

Ved Røvær's Østside trakktes begge Dage 15—150 Skrei paa Natliner. — (Ellers Landligge.)

Den 3die Marts:

Nordenfor Beiningen (Skudenes) fik syv Garnbaade paa 2-Nætters Redskaber 5—25 Skrei.

Omkring Ferkingstadoerne trak man 9- til 11-Nætters Redskaber: Seks Garnbaade fik 80—220 Skrei, 60 Linebaade 20—70. Fiskene fornammes paa hele Strækningen *indenfor Ferkingstadoerne* og opover til forbi *Ryvingen*, og Mesteparten af den her fangede Fisk var levende; Rognen var meget løs.

Paa Veahavet fik Garnbaadene 100—300 og Linebaadene 30—70 Skrei.

Mellem Fæøen og Urter fik kun faa fat i sine Redskaber.

Ved Røvær's Østside fik man indtil 200 Fisk paa Natliner.

Den 4de Marts, Søndag:

Omkring Svea bergedes Rester af forlængst satte Redskaber -- ingen Fangst.

Den 5te Marts:

Indenom og 1/2 Mil sydvestenom Ferkingstadoerne fik femten Baade 120—445, enkelt Baad endog 620, Fisk — Rognen fastere igjen.

Paa Veahavet fik nogle Garnbaade 150—450.

Omkring og indenfor Urter fik de faa, som havde sat Liner igaar, fra enkelte til 439 Fisk — bedst ved *Svea*.

Indenfor Fæøen og Røvær fornammes ogsaa Skreien — lige til *Skaareholmerne*.

Den 6te Marts:

Sonden om Ferkingstadoerne fik tolv Garnbaade 40—250, og saavel inden som sondenom Øerne ca. 250 Baade 50—600 Fisk paa Natliner; største Fangst gjordes paa Flakket indenom *Ferkingstadoerne* opimod *Ryvingen*.

Paa Veahavet fik Garnbaadene 50—250 og Linebaadene 100—280 Fisk.

Mellem og omkring Fæøen og Røvær paa den ene og Urter paa den anden Side erholdt Linebaadene 20—440 Fisk — bedst vestpaa.

Omkring Bleiskjærene og Skaareholmerne (paa Sletten) Fornemmelse.

Den 7de Marts:

Omkring Ferkingstadoerne fik ialt omtrent 350 Baade paa Natsæt 15—500 Fisk — Garnfisket idetheletaget smaat; derhos fik enkelte Baade paa Dagliner 18—40.

Paa Veahavet fik Garnbaadene 20—100, undtagelsesvis indtil 250, og Linebaadene 20—300 Fisk; idetheletaget meget ujevnt.

Paa Sletten og omkring Fæøen, Røvær og Urter — som igaar — fik Linebaadene 0—560 Skrei.

Den 8de Marts:

Kun ved *Røvær's Nordside* fik nogle faa Baade lidt af sine Redskaber op — med indtil 30 Fisk. — (Ellers Landligge.)

Den 9de Marts:

Omkring Ferkingstadoerne trak ialt 400 Baade 2-Nætters Redskaber: Garnbaadene fik 26—250, Linebaadene 20—400 Fisk.

Paa Veahavet trak Garnbaadene 50—200 og Linebaadene 30—200 (ialt paa 2-Nætters Redskaber).

Ved Utsire fik faa Baade paa Natliner 30—80.

Omkring Urter, Fæøen og Røvær var Fangsten paa 2-Nætters Redskaber 0—400 Fisk.

Den 10de Marts:

Omkring Ferkingstadoerne trak ialt 250 Baade paa Natsæt: 25—300 paa Garn og 10—450 paa Liner. Paa Dagliner fik 10 Baade 15—

150 Skrei. Bedste Fangst gjordes i Vest og i Sydvest af *Ferkingstadoerne* — 1 snau Kvartmil af disse.
Paa Veahavet fik Garnbaadene 20—200 (helst smaat) og Linebaadene 20—250.
Ved Utsire fik atten Baade paa Natliner 25—216 (216 paa en 500-Anglers Line), mindre paa Dagliner.
Omkring Urter, Fæoen og Røvær trak Linebaadene 10—350 — bedst omkring Urter, baade paa Dag- og Natsæt.

Den 12te Marts, Mandag:

(Landligge).

Den 13de Marts:

Vestenom Ferkingstadoerne fik fem Baade paa Dagliner 40—250 Fisk.
Paa Veahavet trak et Par Garnbaade, som igaar sled sig ud, 30—60, enkelt Baad 120, Fisk.
Omkring Urter trak et Par dobbeltmandede Baade endel Skrei paa Liner.

Den 14de Marts:

Omkring Ferkingstadoerne gjorde ca. 260 Baade idetheletaget god Fangst baade paa Garn og Liner — bedst for Liner: Paa Natliner 78—500, Garn 20—300 og Dagliner 80—200; $\frac{1}{2}$ Mils Vei sønden-, vesten- og nordenom Øerne var Fangsten bedst.
Paa Veahavet trak Garnbaadene 30—190 og Linebaadene 30—170.
Ved Utsire fik nogle faa Baade 40—120 paa Natliner og 70—100 paa Dagliner.
Omkring Urter, Fæoen og Røvær trak man paa Natliner indtil 270 og paa Dagliner indtil 150 — bedst omkring Urter, noksaa tilfredsstillende nærmere *Fæoen* ogsaa.

Den 15de Marts:

Paa Strækningen vesten- og nordenom Jarstenen (Karmøens Sydvestpynt) — i vel $\frac{1}{2}$ Mils Afstand fra Land — fik 150 Baade 10—200 dels paa Liner og dels paa Garn, dog gjennemgaaende smaat for Garnene.
Omkring Ferkingstadoerne trak ialt 280 Baade: Paa Natliner 40—400, paa Garn høist ubetydeligt — kun én Baad 80 Fisk — og paa Dagliner (faa Baade) 15—180.
Paa Veahavet fik Garnbaadene 10—100 og Linebaadene 50—300 — bedst 1 Mil vestenfor *Kavholmen*.
Ved Utsire fik man paa Natliner 30—100.
Omkring Urter, Fæoen og Røvær — ligesom igaar — trak man indtil 200 paa Natliner; udenfor *Svea* og *Urter* god Fornemmelse paa Dagliner ogsaa.

Den 16de Marts:

Vestenfor Karmøens søndre Del — som igaar — fik omtrent 150 Baade 20—300 paa Liner.

Omkring Ferkingstadoerne — ligesom igaar helst norden- og søndenom og $\frac{1}{2}$ Mil af — trak omtrent 290 Baade: Paa Natliner 38—450, paa Garn 100—400 (helst smaat) og paa Dagliner 16—180.

Paa Veahavet trak Linebaadene 50—400, bedst 1 Mil i omtrent retvisende Vest af *Kavholmen*; nogle Garnbaade fik 10—100.

Ved Utsire fik Linebaadene 60—250.

Omkring Urter, Fæoen og Røvær trak Linebaadene paa Nat- og Dagsæt tilsammen indtil 250 Skrei.

Den 17de Marts:

Vestenfor Karmøens søndre Del trak 150 Linebaade 10—200.

Omkring Ferkingstadoerne trak 300 Baade: Paa Natliner 56—500, paa Garn (1 Baad) 100 Skrei og paa Dagliner 90—200; bedst fremdeles sønden- og nordenom Øerne.

Paa Veahavet trak Linebaadene 50—500, bedst 1 Mil vestenom *Veaholmerne*.

Ved Utsire trak Linebaadene 20—140, bedst $\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{4}$ Mil af nordenom og $\frac{1}{4}$ Mil af søndenom Øen.

Omkring Urter, Fæoen og Røvær trak Linebaadene paa Natsæt indtil 220 og paa Dagsæt indtil 100, bedst omkring *Urter*.

Den 19de Marts, Mandag:

Vestenfor Karmøens søndre Del trak 20 Baade 30—350 paa Dagliner.

Omkring Ferkingstadoerne trak 40 Baade: Paa Natliner 180—631, Dagliner 90—250, — bedst idag $\frac{1}{4}$ Mil omtrent nordenom Øerne.

Paa Veahavet fik en Linebaad paa Natsæt 300; derhos trak man paa Dagliner 40—300 i Strøget $\frac{1}{4}$ — $\frac{5}{4}$ Mil vestenom *Veavaagen*.

Ved Utsire havdes god Fornemmelse.

Omkring Urter, Fæoen og Røvær fik man paa Natliner indtil 500 og paa Dagliner indtil 200 — bedst søndenom *Urter*.

Den 20de Marts:

Vestenfor Karmøens søndre Del trak omtrent 120 Baade: Paa Natliner 20—200 og paa Dagliner 20—100.

Omkring Ferkingstadoerne — helst nordenom, men ogsaa søndenom Øerne — fik 275 Baade: Paa Natliner 40—700, paa Garn (enkelt Baad) 50 og paa Dagline 28—280.

Paa Veahavet — helst paa samme Strøg som for igaar angivet — trak Linebaadene 80—400 Skrei.

Ved Utsire trak: Nordenom Øen atten Linebaade 60—130, søndenom Øen to Baade 50—70 Skrei.

Omkring Urter, Fæoen og Røvær trak Linebaadene indtil 300 paa Natsæt og indtil 230 paa Dagsæt.

Den 21de Marts:

Vestenfor Karmøens søndre Del trak 150 Baade: 20—200 paa Natliner, 40—80 paa Dagliner.

Omkring Ferkingstadoerne trak ialt 270 Baade: Paa Natliner 47—680, paa Garn saagodtsom intet og paa Dagliner 20—260; Fangsten var fremdeles bedst norden- og søndenom Øerne, forøvrigt fiskedes godt saa langt ind som i *Scortingholmernes* Nærhed ogsaa.

Paa Veahavet dreiede Fangsten for Linebaadene sig atter mellem 80 og 400.

Ved Utsire fiskedes fremdeles taaleligt godt.

Omkring Urter, Fæoen og Røvær trak Linebaadene indtil 265 paa Nat- og 90 paa Dagsæt.

Den 22de Marts, Skjærtorsdag:

Vestenom Fæoen og Røvær trakktes indtil 450 Fisk paa Liner, som paa Grund af Taage ikke havde kunnet gjenfindes foregaaende Eftermiddag.

Den 24de Marts:

Vestenfor Karmøens søndre Del fik 60 Baade paa Dagliner 20—60.

Omkring Ferkingstadoerne — som i Onsdags — trak 90 Baade: Paa Natliner 150—700, paa Dagliner 80—180 og paa Dybsagn indtil 100.

Paa Veahavet fik Linebaadene 200—450 paa Nat- og 40—100 paa Dagsæt.

Ved Utsire som tidligere.

Omkring Urter, Fæoen og Røvær fik man indtil 400 paa Nat- og 200 paa Dagliner; i Modsætning til tidligere fornammes idag Fiskeu lige- saavel ved *Røvær's* Sydostside som omkring *Urter*.

Den 27de Marts:

I Sydvest af Kavholmen (Karmøens Sydside), henved $\frac{1}{2}$ Mil af, trak 60 Baade 20—100 paa Dagliner.

Omkring Ferkingstadoerne trak omkring 50 Baade: 70—500 paa Nat-, 20—100 paa Dagliner og 25—90 paa Dybsagn.

Paa Veahavet fik Linebaadene 50—200 paa Nat- og 30—100 paa Dagsæt.

Ved Utsire god Fornemmelse paa Liner.

Omkring Fæoen, Urter og Røvær fik Linebaadene 30—200 paa Nat- og

15—100 paa Dagsæt; bedst ved *Urter*s Sydside, men forholdsvis meget godt ved *Røvær*s Østside ogsaa.

Den 28de Marts:

- I Sydvest af Karholmen* (som igaar) fik 100 Baade 20—140 paa Liner.
Omkring Ferkingstadøerne trak ialt 150 Baade: Paa Natliner 40—300, paa Dagliner 14—60 og paa Dybsagn 20—45. Bedst idag $\frac{1}{4}$ Mil vestenom *Scortingerne*.
Ved Utsire trak Linebaadene 30—40.
Omkring Urter, Fæøen og Røvær var det — som ogsaa andetsteds — helst smaat; $\frac{1}{2}$ Mil nordenom *Seea* fik en enkelt Baad 280 og udenfor *Urter* en anden 180 — paa Natliner; ellers var høieste Dagsfangst 140 Fisk.

Den 29de Marts:

- I Sydvest af Karholmen* fik 100 Baade 20—100 Fisk — næsten udelukkende paa Natliner.
Omkring Ferkingstadøerne — helst nordenom dem — trak 200 Baade 15—145 paa Natliner.
Paa Veahavet — $1\frac{1}{2}$ à 2 Mil vestover fra *Veavaagen* — fik Linebaadene 10—150; bedst gjorde de det, som havde sat længer ude nu — paa 75 à 100 Favnes Dybde.
Omkring Utsire, Urter, Fæøen og Røvær aftagende.

Den 30te Marts:

- Ved Røvær*s Inderside var Fangsten ringe, kun enkelte fik indtil 150 Fisk. — (Forøvrigt Landligge.)

Den 31te Marts:

- I Stroget sønden- og vestenom Karholmen og Jarstenen* (*Karmøens* Sydvestkant) trak 100 Baade paa 2-Nætters Liner 10—140.
Omtrent $\frac{1}{2}$ Mil i retvisende Sydvest af Ferkingstadøerne trak 20 Baade ligeledes 10—175 (en enkelt Baad fik endog 400) Fisk.
Paa Veahavet fik man paa 2-Nætters Liner 15—150.
Omkring og mellem Utsire, Urter og Fæøen trakktes paa 2-Nætters Liner 20—250 (helst smaat); i Sydvest af *Urter* fik endvidere fem Skøiter 50—240 Skrei paa Dagliner.
Indenom Røvær fik nogle enkelte Linebaade indtil 100 Fisk paa Natsæt, mens de fleste nærmest intet trak.

Fisket, som efter Paaskehelgen altsaa sterkt aftog Dag for Dag, ophørte paa de fleste Steder i *Stavanger Amt* fuldstændig i Løbet af den første Uge af April; kun paa enkelte Steder, saasom vestenom *Urter* og udenfor *Karmøens* Sydvestpynt, gav man sig ikke endelig før i Midten af samme Maaned.

Som ovenfor nævnt, fornam man Skreien i Nærheden af *Lille Feistenen* den 22de Februar. Det skulde kun været yderlig sjelden, Sjøen var saa magelig, at Fiskerne her kunde arbeide, før den første Halvdel af Marts var omme. Det viste sig dog, at der var Fisk for denne Strækning ogsaa; men Udbyttet kunde umulig blive rart for de heldigvis faa, som egentlig skulde leve af Skreifisket der iaar.

Omkring selve *Røvær* fornam man Skreien omkring Begyndelsen af Marts; men ligesaalidt her som paa *Sletten*, hvor man efter 4de Marts daglig havde Redskaber ude, blev der noget ordentligt Fiske af. Ogsaa omkring selve *Fæoen* var Fangsten iaar ubetydelig. — Strøget omkring *Svea* og *Urter* var de mange i *Røvær* og *Fæoen* liggende Folks Arbeidsfelt.

Omkring *Utsire* lagde man sig ikke efter Torsken, før Sildefisket der var fuldstændig forbi; da der umiddelbart efter dette indtraf et Uveir, som gjorde det umuligt for Folk at tage paa Sjøen, var det først den 9de Marts, man her trak Natliner, — Gyldning havde da tildels fundet Sted, og Fisken antoges derfor allerede paa Udsig. — Saavel Torske- som Sildefisket dreves fra *Utsire* næsten udelukkende af der hjemmehørende Folk, som da holdt til norden-, østen- og søndenom Øen, i omkring $\frac{1}{2}$ Mils Afstand fra Land; kun et Par Nordlændinger deltog paa Slutningen, og disse skulde have været vel tilfredse med Opholdet derude. *Det er nu hoist rimeligt at antage, at Fisk saavel som Sild gjerne søger ind her; navnlig i Begyndelsen af Fisket turde Utsire være et af de bedste Tilholdssteder for Torskfiskere ogsaa, og det er derfor at ønske, at herefter flere end i de sidste Aar vil forsøge sin Lykke der.*

Liner og Dybsagn benyttedes overalt. Garn — i den korte Tid, der iaar kunde være Tale om slikt Redskab — brugtes helst udfør *Karmøens* søndre Del, paa *Veahavet* og paa endel af Omraadet indenom *Svea*. Fløitning af Redskaber foretoges i kun ringe Udstrækning iaar.

Fiskens Beskaffenhed.

Skreien var gjennemgaaende liden og mager iaar, og paa Lever og Rogn var den fattig. Leveren i og for sig var ogsaa mindre værdifuld end sedvanligt; man fik saaledes kun 35 à 40 % Medicintran af den. — Forøvrigt kunde Fiskens Størrelse og Fyldighed være noksaa varierende fra Dag til Dag, og medens Rognen den ene Dag kunde være noksaa løs, viste den sig den næste fastere igjen; fra Midten af Marts indeholdt Fisken idetheletaget kun Gyderogn, og den 24de Marts ansaaes den for udgydt. — Den Fisk, som fangedes i sidste Halvdel af Marts og senere, syntes gjennemgaaende noget større end tidligere.

Til Bedømmelse af selve Fiskens Størrelse meddeles, at der af den til Export færdige Klipfisk behøvedes 97 à 120 — i Gjennemsnit antagelig 112 — Stykker for 100 Kilogram.

Fiskens Lever- og Rognholdighed

iaar fremgaar af følgende:

I Tiden	gav — (Antal) Fisk	
	1 Hektoliter Lever.	1 Hektoliter Rogn.
15/2—24/2	380—500, 430	370—400, 380
26/2—3/3	490—580, 500	390—500, 415
5/3—10/3	500—650, 600	400—500, 440
12/3—17/3	600—690, 650	460—800, 545
19/3—24/3	660—760, 700	600—2000, 800
27/3—31/3	700—800, 760	(Rognen værdiløs.)
2/4—14/4	720—800, 775	(Do.)

Jeg tror at burde henstille til Interesseredes Overveielse, om man ikke idetheletaget skulde være *bedre tjent med at forhandle Raafisken ogsaa efter Vægt end efter Stykketal*. Om end ikke iaar akkurat, har det nemlig vistnok truffet sig, at den største Fisk fra først af har været lagt tilside til paatænkt egen Extrafordel, og at slig Trafik ikke er tilbørlig, turde alle være enige om.

Agn

var der kun altfor ofte Mangel paa i de Strøg, hvor intet Sildefiske foregik, — særlig umiddelbart efterat Uveir eller Paaskehelgen havde afbrudt Arbeidet.

De forskjellige Slags Fryseapparater, som nu forefindes, gjør det vel muligt — i væsentlig Grad ialfald — at faa Bugt med deslige Ulemper i Fremtiden; den greieste Maade at ordne sig paa turde være den, at Fiskeopkjøbere paa de forskjellige Steder forskaffede sig de nødvendige Frysemidler, hvoraf formentlig saavel de selv som Fiskerne vilde have Glæde. — Saltet Brisling skattes jo af mange vel saa høit til Agn som

den selvfølgelig hyppigst benyttede Vaarsild; men af hin turde man nu vanskelig kunne skaffe nok til rimelige Priser.

I Begyndelsen betaltes for Agnsilden 2 à 3 og i Slutningen i Regelen 4 Kroner pr. Stamp (50 à 60 Liter); saaledes medgik som oftest 20 à 60 Kroner pr. Fiskelag. — Foruden Vaarsild hentedes der ogsaa nogle Sildeslumper ude fra Fjordene til Agn.

Et stort Gode var det, et Dampbaaden «Kvalø» fra *Bronnø* i *Helgeland* under Fisket stadig gik omkring mellem Silde- og Torskepladsene; men det var jo ikke venteligt, at den altid i rette Tid kunde være allesteds, hvor den ønskedes.

Kvantum.

Inden Stavanger Amts Grænser opfiskedes ivinter omtrent 1.6 Million Skrei.

Heraf fangedes ialt antagelig 60 000, efterat Opsynet i Begyndelsen af April var ophævet, — omtrent 55 000 paa Liner og 5 000 paa Dybsagn. Af det tidligere opbergede gik omtrent 125 000 paa Garn, 12 500 paa Dybsagn og Resten — vel 1.4 Million — paa Liner.

Paa de forskellige Fiskefelter fordeler den samlede Fangst sig omtrent saaledes: udenfor *Jæderen* 12 500, i og omkring Linien mellem *Svea* og *Ferkingstadoerne* og dennes Forlængelse sydover til omtrent tværs af *Jarstenen* 1 450 000, omkring *Utsire* 22 500 og endelig i *Fæøens* og *Roværs* nærmeste Omegn samt paa *Sletten* tilsammen 115 000 Fisk.

Af dette Fiskeparti beholdtes omtrent 2 450 Hektoliter Lever, hvoraf der bl. a. — ved 5 i Distriktet arbejdende Trankogerier — udvandedes henved 300 Hektoliter Medicintran, og omtrent 2 300 Hektoliter Rogn.

Henved 20 000 Skrei saltedes i Tønder og exporteredes til Holland — heraf de 18 000 ved 2 hollandske Fartøier, som i Tiden 7de—19de Marts henlaa i Akrehavn; omtrent 7 500 sendtes fersk til Byerne — bl. a. til Christiania —, og ligeledes 7 500 toges til Husbrug. Al den øvrige Fisk saltedes til Klippfisk. — Til Guanofabrikation indsamledes ialt omtrent 1.45 Million Hoveder, — Resten heraf anvendtes umiddelbart til Gjødning.

Priser.

Følgende Priser noteredes paa efternævnte Steder for Skreien, der af Fiskerne — som sedvanligt her — leveredes «rund» (usløiet):

I *Skudenes Opsynsdistrikt* betaltes der før Paasken 30 à 35 Øre for Garn- og 27 à 30 Øre for Linefisken, efter Paasken var Linefiskprisen 27—20.

I *Akre Opsynsdistrikt* varierede Fiskeprisen i Februar mellem 25 og 28, i Marts mellem 27 og 32, og i de faa Dage af April var Prisen helst 27.

I *Salvøen Distrikt* var Garnfiskprisen i Februar 22 à 27, og Linefisken betaltes samtidig med 20 à 25: i Marts varierede ligeledes Priserne mellem henholdsvis 27 og 30 samt 26 og 28. I Begyndelsen af April var Prisen 25.

I *Fæøen* var Fiskeprisen i Februar 25, i Marts — før Paasken — 28 à 30, undtagelsesvis 25, og efter Paasken varierede den mellem 27 og 20.

I *Røvær Opsynsdistrikt* betaltes i Februar 25 à 27 Øre for Garnfisk, i Marts var Fiskeprisen 31—25 og i April 23—18.

Middelprisen var omtrent 28.3 Øre pr. Fisk, og for det samlede Parti skulde Fiskerne derefter have oppebaaret vel 450 000 Kroner.

For *Lever* varierede Prisen paa Fiskeværerne mellem 10 og 13, gennemsnitlig 11.75, Kroner pr. Hektoliter; for endel i *Bergen* afhændet erholdtes 13.75 à 14.

Af *Rogn* solgtes kun lidet, saalænge Fisket endnu stod paa, — dels ved Værene og dels i *Bergen*; Prisen herfor, reduceret til at gjælde Hektoliteren som Enhed, var 11.20 à 13.80, gennemsnitlig 13.50, Kroner. De i *Bergen* senere opnaaede Priser var tildels adskillig høiere.

For *Torskehoveder* i raa Tilstand betaltes 30 à 50 Øre pr. 100 Stykker; for 100 Stykker tørrede Hoveder og Rygge erholdtes Kr. 1.15.

Ifølge de mig fra vedkommende Amtmand til Afbenyttelse velvillig overladte Opgaver forefaldt det væsentligste **Torskefiske i Søndre Bergenhus Amt** iaar i Stroget *Gjeidung* — *Hisken*, omkring *Brandesund* og *Stolmen* samt i saagodtsom hele den ytre *Skjærgaard* fra og med *Glesvær* til og med *Fedje* — i Tidsrummet fra og med 5te Marts til og med 7de April, — ved *Fedje* skulde man dog have begyndt allerede 18de Januar og sluttet 17de Marts; paa de fleste Steder forøvrigt begyndtes Fisket saa smaat i Midten af Februar, hvorhos ogsaa her enkelte holdt paa lige til Midten af April.

Ialt opfiskedes 760 000 Skrei, hvoraf i: *Finnaas* 365 000, *Fitje* 17 000 (10 000 paa *Liner* og 7 000 paa *Dybsagn*), *Sund* 187 000 (500 paa *Garn*, 80 000 paa *Liner* og 106 500 paa *Dybsagn*), *Fjeld* 70 000 (alt paa *Dybsagn*), *Manger* 96 000 (6 000 paa *Liner* og 90 000 paa *Dybsagn*) og *Lindaas* 25 000 (alt paa *Liner* og *Dybsagn*). Om *Lever*- og *Rognmængde* savnes Opgaver.

Det samlede Parti — med Undtagelse af 12 000 Fisk, hvis Skjæbne ikke nærmere kjendes, — angives solgt usløiet for tilsammen 204 090 Kroner. I *Lindaas* angives Gjennemsnitsprisen paa Lever at have været 10 og paa Rogn 20 Kroner pr. Hektoliter; ligeledes kostede 100 Hoveder der 1 Krone.

Antallet af Fiskere er opført med 6 068, der alle — med Undtagelse af endel ved *Hishen* stationerede Nordlændinger — hørte hjemme inden Amtet, og ialt 2 119 Baade skal være benyttede; af disse Tal er henholdsvis 2 000 og 700 at henføre til *Finnaas*, 350 og 150 til *Fitje*, 1 426 og 513 til *Sund*, 402 og 146 til *Fjeld*, 1 442 og 462 til *Manger*, samt 448 og 148 til *Lindaas*. 80 Mand med 20 Baade havde Garn, 3 479 Mand med 1 328 Baade havde Liner, og 2 509 Mand med 771 Baade benyttede kun Dybsagn.

Om Torskefisket i Nordre Bergenhus Amt *ivaares* har vedkommende Amtmand velvillig meddelt mig følgende:

« — — Udbyttet af det iaar afsluttede Torskefiske i *Bremanger* og *Selje* udgjør efter Opgaver fra Opsynsbetjente og Lensmænd ca. 970 000 Stykker Torsk, 1 060 Hektoliter Lever og 1 230 Hektoliter Rogn. Derhos opgives der i *Selje* at være udvundet 112 Hektoliter Medicintran og i *Bremanger* solgt 220 000 Fiskehoveder til Guano. — I *Selje* anføres Prisen at have været for Torsk gjennemsnitlig 22.6 Øre pr. Stykke, Rogn Kr. 27.50 og for Lever Kr. 10.00 pr. Hektoliter. I *Bremanger* er Gjennemsnitsprisen af Opsynsbetjenten i *Bremangerpold* beregnet for Torsk med Kr. 0.265 pr. Stykke, Rogn Kr. 26.00 og Lever Kr. 11.00 pr. Hektoliter, og af Opsynsbetjenten i *Kalvaag* saaledes: for 100 Stykker saltet Torsk Kr. 27.00, pr. Hektoliter Lever Kr. 10.50, pr. Tønde Rogn Kr. 24.00 og pr. 100 Stykker Torskehoveder Kr. 0.45.

I Herrederne *Kinn*, *Askvold* og *Sulen* antages ogsaa at være foregaaet endel Torskefiske, men jeg har ikke modtaget nogen Opgave over Størrelsen af dette. — — — — —»

I Henhold til *Ovenstaaende* antager jeg, at det samlede Antal Fisk fanget under *Vaartorskefisket* i *Stavanger* og de *bergenhusiske* Amter iaar, kan ansættes til 3.5 Millioner.

Saa vel Torskefisket som Vaarsildfisket vedkommende.

Deltagelsen i Fiskerierne.

Omkring Midten af Januar ankom de første fremmede Fiskere til Opsynsdistriktet, og i sidste Halvdel af Januar og første Halvdel af Februar strømmede stadig Folk til. En stor Mængde laa imidlertid i længere Tid veirfast paa forskjellige Steder langs Fastlandet, saa der først i Midten af Februar kom mere Liv paa selve Fiskeværerne. Endelig kom en hel Del Mennesker fra Fjordbygderne i *Stavanger* og *Søndre Bergenshus Amter* først tilstede, efterat den første Uge af Marts var gaaet, og Uveiret endelig saa ud til at skulle ophøre ivinter ogsaa.

Sildfiskernes Hovedstationer i Februar var *Utsire*, hvor dog helst blot de der fastboende Folk holdt til, og *Røvær*. Endel holdt samtidig til langs *Karmøens* Vestside og ved *Fæoen*; men da det blev til saa lidet, valgte ogsaa de fleste af disse *Røvær* til Station i Slutningen af Maanedens. — I den første Halvdel af Marts forlod Sildfiskerne med Silden *Røvær*; endel af hine lagde sig da i *Osnesgården* og langs Fastlandet ved *Sletten*, andre strøg nordover til *Hishen* og omkringliggende Steder, medens atter andre lagde Sildegreierne tilside og kastede sig over Torsken. I den sidste Halvdel af Marts reduceredes stadig Garnsildfiskernes Tal, saa det efter Paasken saagodtsom kun var endel Notlag, som — med tarveligt Udbytte desværre — endnu kavede med Silden.

Torskefiskerne var naturligvis mere stabile af sig. Ogsaa for dem var *Røvær* et Hovedtilholdssted lige fra Fiskets Begyndelse, indtil Paaskehelgen var over; dernæst havde særlig *Akrehavn* og *Salvøen* med de nærmest omkring og mellem samme Steder værende Havne samt *Fæoen* og *Urter* samlet de fleste Folk. Paa *Utsire* var der heller ikke for Torskefiskets Skyld noget nævneværdigt Besøg af Fremmede ivinter; ligeledes var det næsten udelukkende Hjemmefolk, der drev det lille Torskefiske, som iaar fandt Sted udenfor *Tananger* og paa *Sletten*. — Endel Garnfiskere, navnlig Østlændinger, sluttede mismodige i Midten af Marts og gav sig paa Hjemveien; — hertil bidrog rimeligvis ogsaa den da anstundende Høitid i nogen Grad. Men forøvrigt var der ikke synderlig Tendens til Varieren med Hensyn til Stationer, omend den lange Uveirstid tilsidst næsten syntes at ville umuliggjøre Udkommet i disse Trakter; det efter Omstændighederne rige Sildfiske i sidste Halvdel af Februar holdt i betydelig Grad Haabet om Torskefiske ogsaa oppe. — Da det

umiddelbart efter Paasken viste sig, at Skreien var paa Udsig, brød daglig flere og flere op; de fleste reiste direkte hjem, nogle stoppede underveis lidt ved *Hisken*, hvor der endnu i de første Dage af April var ganske god Fangst at gjøre, og kun faa Fremmede, hvis Antal Dag for Dag indskrænkedes, hjalp Hjemmefolket med at plukke op af den Fisk, som ikke rigtig havde forladt Kysten endnu, — det var væsentlig udenom *Urter* og *Karmøens* søndre Del, dette Efterfiske foregik.

Folks Tilstømning fra de forskjellige Kanter af Landet, deres Fordeling i Opsynsdistriktet, deres Forberedelser til og Udbytte af Fisket m. m. vil erfares gennem de her som Tabel I vedheftede Opgaver, der i væsentlig Grad er byggede paa deres egne Meddelelser til Opsynet; Opgaverne maa dog for det endelige Resultats Vedkommende paa Grund af de mange særlig i Begyndelsen sig fremstillende Vanskeligheder kun betragtes som nogenlunde omtrentlige.

Af denne Tabel, hvormed Hensigten i væsentlig Grad er at vise Udrustningen til dette Torskefiske fra de forskjellige Kystdistrikter, vil fremgaa, at Nordlænderne, hvad selve Fangstredskaberne angaar, er langt bedre forberedte paa at møde alle Eventualiteter, end Tilfældet endnu er med den overveiende Del af Fiskerne paa vor Vest- og Sydkyst; disse sidste har nemlig som oftest ikke mere, end hvad de har staaende i Sjøen — saavel af Torske- som Sildefangstredskaber, af hvilke sidste Nordlænderne intet har havt med. Af Liner bruger Nordlænderne 2 Sæt, som afløser hinanden i Sjøen; med bare 1 Sæt kan man, saalænge Dagene endnu er korte, mangengang ikke faa Redskaberne ud igjen inden Aftenen, især om man efter Trækningen først skulde maatte tillands for at ægne — og ofte endmere, naar man har været uheldig nok til at kolliderede med andre Redskaber. — Fremdeles er det endnu saa ofte Tilfældet, at «Søringerne» har en hel Favns Distance («Opsæt»), ja vel saa det, mellem Forsynene, mens Nordlænderne har kun 2 Alen omtrent; træffer man først rigtig paa Skreien, kan man faa den paa næsten hver Krog, — paa bare Linen faar man den ikke, tilføier gjerne disse erfarne Folk. Filialen i Haugesund af «Selskabet for de norske Fiskeriers Fremme» havde opstillet nogle Præmier, hvormed de bedste Redskaber paaskjønnes, forsaavidt de tilhørte Fiskere fra eller omkring Haugesund.

Mens der af Nordlænderne i Begyndelsen af Fisket i Regelen sattes «1 Stamp Liner» (400 à 500 Angler) for hver Linemand og paa Slutningen, da Dagene var betydelig længere, omkring 3 000 — ja optil 4000 à 5000 — «Liner» fra en Baad med 4 Mand (den almindelige Besætning), og hver Garnbaad (hvorpaa i Regelen 5 à 6 Mand) under almindelige Omstændigheder vilde have benyttet 30 à 60 Garn, brugte «Søringerne» gjerne 300 à 500 «Liner» pr. Mand og 4 à 35 Garn pr. Lag paa 4 à 5 Mand.

Reiseomkostningerne ligesom Udgifter idetheletaget var naturligvis forskjellige. For Nordlænderne, som jo havde længst Vei, varierede

Tabel II

I hvilket Distrikt.	Sildefisket.																													
	Garnlag. Notlag. Mand.						Udbytte (Kr.) af Garnfisket. Notfisket.						Dampskibe. Seilere.																	
	31/1.		14/2.		28/2.		10/3.		20/3.		31/3.		31/1.		14/2.		28/2.		10/3.		20/3.		31/3.							
Søndenfor Skudenesfjorden	60	5	40	2	10	2	6	0	0	0	0	0	1300	800	2825	3000	54200	52500	25600	40000	9000	12000	1000	5375	0	0	0	0	0	0
	300	75	200	30	50	30	30	0	0	0	0	0													3	2	1	0	0	0
Skudenes Opsynsdistrikt	6	2	6	2	5	1	0	0	0	0	0	0	1300	800	2825	3000	54200	52500	25600	40000	9000	12000	1000	5375	0	0	0	0	0	0
	30	30	30	30	25	15	0	0	0	0	0	0													1	3	2	2	1	1
Akre Opsynsdistrikt	5	0	15	5	5	1	0	0	0	0	0	0	1300	800	2825	3000	54200	52500	25600	40000	9000	12000	1000	5375	0	0	0	0	0	0
	25	0	75	80	25	15	0	0	0	0	0	0													1	2	1	4	2	1
Salvøen Opsynsdistrikt	10	3	20	12	15	10	25	2	0	0	0	0	1300	800	2825	3000	54200	52500	25600	40000	9000	12000	1000	5375	0	0	0	0	0	0
	50	50	100	190	75	160	125	30	0	0	0	0													1	4	10	7	1	0
Fæøen, Urter og Utsire	35	14	50	14	30	9	25	7	0	5	0	0	1300	800	2825	3000	54200	52500	25600	40000	9000	12000	1000	5375	0	0	0	0	0	0
	175	225	250	225	150	145	125	110	0	70	0	0													3	32	21	7	3	1
Røvær	30	2	330	39	200	41	100	10	0	0	0	0	1300	800	2825	3000	54200	52500	25600	40000	9000	12000	1000	5375	0	0	0	0	0	0
	150	30	1650	625	1000	650	500	160	0	0	0	0													2	67	89	10	2	1
Langs Slettens Syd- og Østside . . .	16	12	10	8	125	9	75	32	50	15	0	3	1300	800	2825	3000	54200	52500	25600	40000	9000	12000	1000	5375	1	1	1	1	0	0
	75	185	50	125	625	145	375	510	250	240	0	45													32	52	47	62	24	9
Langs Bømmeløens Sydost- og Vestside	50	22	30	18	30	25	100	25	75	18	10	9	1300	800	2825	3000	54200	52500	25600	40000	9000	12000	1000	5375	0	0	0	2	1	0
	250	350	150	285	150	400	500	400	375	285	50	140													7	15	17	40	17	4
Ialt:	212	60	501	100	420	98	331	76	125	38	10	12	1300	800	2825	3000	54200	52500	25600	40000	9000	12000	1000	5375	1	1	1	3	1	0
	1055	945	2505	1590	2100	1560	1655	1210	625	595	50	185													50	177	188	132	50	17

Ialt omtrent

Torskefisket.

Logisfartøier.						Garn- og Linelag. Dybsagnlag.			Linelag. Antal Mand ialt.			Udbytte (Kr.) af Garn- og Linefisket. Linefisket.						Dybsagnfisket.						Saltefartøier.					
31/1.	14/2.	28/2.	10/3.	20/3.	31/3.	31/1.	14/2.	28/2.	10/3.	20/3.	31/3.	31/1.	14/2.	28/2.	10/3.	20/3.	31/3.	31/1.	14/2.	28/2.	10/3.	20/3.	31/3.	31/1.	14/2.	28/2.	10/3.	20/3.	31/3.
75	150	200	200	125	25	9 20 1 100	12 25 2 138	11 22 2 124	8 21 5 118	6 14 10 97	1 2 4 21	0	0	4350 250 4750	30000 750 76000	19000 1750 180000	5000 750 118000	0	1	1	2	3	1	0	1	2	0	0	0
						28 74 1 361	27 126 2 520	12 112 1 405	21 78 1 340	18 80 3 339	1 50 4 170							2	5	13	14	15	7						
						21 188 1 682	25 220 1 800	31 248 2 917	31 248 2 917	31 250 3 925	16 100 7 402							0	2	12	17	12	2						
						2 22 0 77	4 113 1 371	26 236 1 854	35 226 3 869	14 200 5 697	2 25 4 94							1	3	9	14	12	2						
						6 25 1 108	5 136 3 450	5 184 7 610	4 260 7 843	2 280 10 900	0 57 5 190							0	30	42	50	40	3						
						10 15 2 98	65 300 7 1247	86 335 12 1465	85 370 21 1590	80 445 50 1878	12 45 20 247							8	10	3	2	1	1						
						10 75 2 284	13 65 1 264	7 32 2 135	0 7 8 43	0 15 45 164	0 5 8 36							—	—	—	—	—	—						
						—	—	—	—	—	—							11	52	82	99	83	16						
						86 419 8 1710	151 985 17 3790	178 1169 27 4510	184 1210 47 4720	151 1284 126 5000	32 284 52 1160																		

Ialt omtrent

Ialt omtrent

Tabell I.

I alt.	Fra hvilket Amt.											Liniefiskere.
	Jarlsberg og Larvik . . .	Nedenes	Lister og Mandal . . .	Stavanger	Søndre Bergenhus . . .	Nordre Bergenhus . . .	Komsdals	Søndre Trondhjems . .	Nordre Trondhjems . .	Nordlands		
1460	3	7	51	1060	188	17	2	1	3	128		Antal Lag.
4526	6 à 9 23	3 à 4 23	3 à 5 200	2 à 5 3011	2 à 5 699	2 à 5 60	2 à 9 11	4	3 à 4 10	3 à 6 485		Antal Mand.
82	1	2	5	69	3	0	1	0	0	1		Antal Dæksfartøier.
1643	6	10	66	1192	213	20	4	1	3	128		Baade.
3492250	2000 à 7000 13000	800 à 3500 13100	900 à 3000 88100	100 à 10000 1884950	100 à 14000 450400	600 à 4000 43800	3000 à 12000 15000	4000	4500 à 8000 20500	3000 à 12500 959400		Liner: Hvert Lag. I alt.
390000	1700	450	12500	241000	25000	2700	1300	350	2000	103000	Kr.	Torskefiske. af Sildefiske.
60000	100	600	5500	36000	16500	1300	—	—	—	—		Reise-, Logis- og Agn- udgifter samt Redskabstab.
86600	550	500	3500	36500	10000	1250	450	200	650	33000		Nettoudbytte.
363400	1250	550	14500	240500	31500	2750	850	150	1350	70000		
89	—	—	—	83	—	—	—	—	—	6		Antal Lag.
423	—	—	—	4 à 6 394	—	—	—	—	—	4 à 6 29		Antal Mand.
7	—	—	—	7	—	—	—	—	—	0		Antal Dæksfartøier.
126	—	—	—	120	—	—	—	—	—	6		Baade.
2470	—	—	—	7 à 80 2020	—	—	—	—	—	40 à 100 450		Garn: Hvert Lag. I alt.
160	—	—	19	108	26	—	—	—	—	7		Antal Lag.
710	—	—	4 à 6 104	3 à 6 457	3 à 6 109	—	—	—	—	3 à 8 40		Antal Mand.
3	—	—	0	1	2	—	—	—	—	0		Antal Dæksfartøier.
235	—	—	25	175	27	—	—	—	—	8		Baade.
302900	—	—	400 à 3500/36900	500 à 4000/181900	500 à 4500/51600	—	—	—	—	1500 à 10000/32500		Hvert Liner.
2727	—	—	6 à 30/841	6 à 39/1537	4 à 25/265	—	—	—	—	24 à 120/584		Lag Garn.
58350	—	—	7175	38300	3375	—	—	—	—	9500	Kr.	Torskefiske. af Sildefiske.
16850	—	—	3700	11750	1400	—	—	—	—	—		Reise-, Logis- og Agn- udgifter samt Redskabstab.
15600	—	—	1500	8500	1400	—	—	—	—	4200		Nettoudbytte.
59600	—	—	9375	41550	3375	—	—	—	—	5300		
80	—	—	1	59	18	—	—	—	—	2		Antal Lag.
211	—	—	3	2 à 3 144	2 à 4 58	—	—	—	—	6		Antal Mand.
10	—	—	1	9	0	—	—	—	—	0		Antal Dæksfartøier.
100	—	—	0	80	18	—	—	—	—	2		Baade.
4450	—	—	150	3700	150	—	—	—	—	450	Kr.	Torskefiske. af Sildefiske.
2700	—	—	200	1500	1000	—	—	—	—	—		Reise-, Logis- og Agn- udgifter samt Redskabstab.
1615	—	—	40	800	500	—	—	—	—	275		Nettoudbytte.
5535	—	—	310	4400	650	—	—	—	—	175		
—	565	570	440	626	644	730	1364	1000	2050	1978		Linemand — (Antal) «Liner» (Angler).
—	—	—	—	5.1	—	—	—	—	—	15.5		Garnmand — (Antal) Garn.
—	—	—	355 3.3	398 3.4	473 2.4	—	—	—	—	813 14.6		Line- og Garn- mand — An- tal «Liner» Garn.
												Gjennemsnitlig havde hver

Personfragten for det Meste mellem 15 og 30 Kroner for hver Reise, ligeledes betalte de gjerne 20 à 25 Kroner hver Vei i Baadfragt, — flere satte dog, ligesom tidligere, Baadene igjen for kommende Aar. — For Logis iland under Fisket betaltes i Regelen 5 à 12 Kroner pro persona.

En Oversigt over Ansamlingen af Fiskere m. v. under begge Fiskerier samt Udbyttet af disse findes i vedheftede Tabel II.

Høieste Antal af de paa en Gang samlede Mennesker ved disse Fiskerier var iaar omtrent 10 500.

Gaaes der ud fra den Regel, at den ene Halvpart af Fangstbeløbet tilfalder Baad og Vælder og den anden Fiskerne selv, faaes følgende gennemsnitlige Bruttolotter:

Sildegarnsfiskeren Kr. 39.00 og Notmanden Kr. 59.00.

Fiskegarn- og Linefiskeren Kr. 52.00, Linefiskeren Kr. 124.00 og
Dybsagnfiskeren Kr. 21.00*).

Etpar Notlag var de heldigste Sildefiskere, og af Torsk fik de heldigste, et Linelag, ialt 5 600 Stykker.

I Slutningen af Februar og første Halvdel af Marts var der under Land uhyre Sildemasser, som Veiret gjorde det umuligt at faa Tag i. Paaskehelgen kom ogsaa i høieste Grad paatvers iaar; det var en almindelig Mening, at der turde været fanget omkring 1 000 Fisk mer pr. Baadlag, hvis Høitiden først havde indtruffet en 14 Dage à 3 Uger senere.

Efter Omstændighederne iaar maa man næsten undres over, at Udbyttet dog blev saapas, som det gjorde, for Fiskerne.

For Kjøberne blev Resultatet idetheletaget misligt desværre:

For saltet Vaarsild beholdtes paa Foraaret 6 à 8 Mark, — kun enkelte, som havde solgt paa Leverance, opnaaede noget mere; paa Markederne var der samtidig adskillig Østlandssild, som solgtes for Kr. 7.50 i *Sverige* og for lige ned til 8 Mark i *Rusland*, og som saaledes foreløbig gjorde Vaarsilden overflødig. Forretningerne med iset, borsyret og røget Sild var ogsaa noksaa mistrøstige. — For Skreiforhandlerne blev det ikke bedre; i den almindelige Tro paa smaat Fiske nordpaa ogsaa blev Priserne paa Raafisken usedvanlig høie, og større eller mindre Tab senere blev da uundgaaeligt, — *for den til Holland afsendte, i Tønder saltede Torsk turde de bedste Resultater være naaede.*

*) Af de fra Syd- og Vestkysten fremmødte Torskefiskere, der i større eller mindre Udstrækning tillige fiskede Sild, var omtrent Fjerdeparten «Leiekarle»; holdt disse sig selv Kosten, varierede deres Løn for Fisketiden mellem Kr. 100 og Kr. 150, — eller de fik 60 à 80 Kroner samt «fri Kost» (Fisketiden regnes herunder ofte for ophørt med den 25de Marts). Af de fra Nordlands og de trondhjemske Amter fremmødte var paa det nærmeste Tiendeparten «Leiekarle», hvis Godtgjørelse for Expeditionen i Regelen var 70 à 80 Kroner samt fri Reise og Kost.

Særlig med de for Sildens Vedkommende saa ynkelige Omsætningsforhold idetheletaget i vor Tid for Øie kan der neppe noksom arbeides for Udvidelse af Markederne saavel i Ind- som Udlandet. *Vi burde selv direkte ogsaa nyde langt mere end nu af de Fødemidler, Havet aarlig saa rigelig skjænker os. — I Forbindelse hermed skal nævnes, at der af en af vore Fiskeforretningsdrivende er fremsat den Tanke, at Exportørerne burde slutte sig endrægtig sammen, ved Mænd, hvis Paalidelighed var hævet over enhver Tvivl, til enhver Tid holde sig nøie å jour med Udsigterne for vore Fiskeriprodukters Afsætning rundt om i Verden — og saaledes kort og godt virke for Fremme af vor Fiskeriværing idetheletaget. Tanken er unegtelig tiltalende og fortjener visselig alle Interesseredes Opmerksomhed.*

Veiret

ivinter var skrækkeligt.

I Januar, i hvis første Halvdel østlige og sidste Halvdel vestlige Vinde var fremherskende, var Vindstyrken i 18 Dage «frisk» og derover, — saaledes i 14 Dage «sterk» eller «sterkere». — Den stadige Vestensjø betegnedes for 15 Dages Vedkommende med mindst «høi Dønning».

I de første 10 Dage af Februar kulede Vinden fra Vest, i de næste 8 Dage fra Øst og i Slutningen af Maaneden atter fra Vest. Vindstyrken var da i 22 Dage mindst «frisk», — i 11 Dage «sterk» eller derover. — Vestensjøens Størrelse var da i ikke mindre end 18 Dage «høi Dønning» eller mere.

I Marts, da vestlige og sydlige Vinde var de hyppigste, var endnu Vindstyrken i 11 Dage «frisk» og derover, — i 5 Dage «sterk» eller sterkere. — Den fremdeles stadige Vestensjøes Tilstand ved *Utsire* betegnedes da for 18 Dage med «høi Dønning» mindst.

I saavel første som sidste Halvdel af April var Vinden for det meste flau, ligesom der kun de færreste Dage var mer Sjø end «svag Dønning».

Af Sjøveirs-dage blev der idetheletaget: i Februar kun 5 delvise, i Marts 15 hele og 5 delvise og i April, inden Opsynet afsluttedes, 1 hel Dag; fra Søn- og Helligdage er her bortseet.

Der var saaledes kun knap Anledning til at drive Fisket i Fred ivinter, — særlig efter Skreien, som man maatte tilhavs for at faa fat i; Sildefisket foregik fra Midten af Februar af saa forholdsvis indenskjærs, at man jo trods stadige Gjenvordigheder fik slidt til sig lidt derved.

Som Resultat af de fra Utsire hver Morgen Kl. 8 anstillede meteorologiske Observationer fremgaar følgende:

H v o r i.	Temperatur (C.)												Middelttemperaturen $\frac{1}{1} - \frac{15}{4}$.
	Januar.			Februar.			Marts.			1ste—15de April.			
	Høieste.	Laveste.	Midlere.	Høieste.	Laveste.	Midlere.	Høieste.	Laveste.	Midlere.	Høieste.	Laveste.	Midlere.	
Luften	+6 ⁰ .1	÷5 ⁰ .7	+2 ⁰ .65	+5 ⁰ .8	÷2 ⁰ .6	+2 ⁰ .84	+8 ⁰ .4	+1 ⁰ .6	+4 ⁰ .07	+10 ⁰ .7	+4 ⁰ .9	+7 ⁰ .63	+3 ⁰ .83
Havets Overflade . . .	+6 ⁰ .2	+4 ⁰ .0	+5 ⁰ .11	+5 ⁰ .8	+3 ⁰ .8	+4 ⁰ .94	+5 ⁰ .3	+4 ⁰ .3	+4 ⁰ .85	+6 ⁰ .4	+5 ⁰ .2	+5 ⁰ .79	+5 ⁰ .08

Til yderligere Temperaturundersøgelser fra Opsynets Side blev der ivinter desværre ikke Anledning.
Et Barometer i Akrehavn, et paa Salvøen, et paa Fæøen og et paa Urter vilde komme meget vel med.

Tildels som Følge af Uveiret indtraf følgende

Forlis med eller uden Mennesketab under Fisket.

Den 12te Februar var 5 Mand næved omkomne i *Drevsundet* ved *Fæoen*, idet deres Baad under Forsøg paa at komme rundt *Øen* kantredes; Ulykken afværgedes i sidste *Øieblik*. — Søndag 18de Februar kom en Baad med 2 Mand væk straks indenfor *Urter*, hvor de Forulykkede formentlig havde agtet at sætte om Aftenen; denne Ulykke anedes neppe af nogen, før en anden Baad den følgende Dag havde fisket det ene Lig og endel af de tabte Redskaber op. — Onsdag 21de Februar — under Sildefisket om Eftermiddagen ved *Roværs* Nordside — omkom atter 1 Mand, idet vedkommende Baad, hvori der ialt var 5 Mand, fyldtes af et Braadt, som den sugedes ind i; ved Opsynets og andre Tilstedeværendes Tililen bergedes de 4 Mand og Baaden, men ligeoverfor den 5te var de ihærdigste Redningsforsøg desværre frugtesløse. Disse 5 Mand trak forinden Ulykken paa «staurgaaede» Garn; derved havde de, som beklageligvis kun altfor ofte sker, tabt Sansen for alt andet. — Den 13de Marts kantredes en Linebaad med 4 Mand paa *Veahavet*; disse bergedes, mens Baaden gik tilbunds. Omtrent samtidig kulseilede en Nordlandsbaad paa *Osen* udenfor *Akrehavn* — efter at have sat; her reddedes heldigvis baade Folk og Baad. — Tirsdag 27de Marts stødte et mindre Dampskib, som netop havde bragt Agn ud, paa en af Grundene lige ved *Skudenes*, — der var da glimrende Veir, saa Uheldet nærmest turde kommet af Uopmerksomhed; Folkene reddedes, men Fartøiet forlistes. — Fra Tid til anden tilstødte der ogsaa Uheld i *Osnegavlen*. — Men mere end ovennævnte 3 Mennesker vides ikke omkomne paa *Sjøen* under dette Vinterfiske.

De her omhandlede Hændelser foranledigede ingen retslig Foranstaltning.

Der er glædeligvis Grund til at haabe, at Selskabet for Skibbrudnes Redning for Fremtiden i særlig Grad vil interessere sig ogsaa for disse Strøg; for en Redningsskøite turde i Tilfælde Fæoen som forholdsvis centralt beliggende blive et hensigtsmæssigt Udgangspunkt.

Den næste slemme Følge af Uveiret var den, at

Redskabstabet

blev betydeligt for baade Silde- og Torskfiskere.

Af Sildefangstredskaber var det isærdeleshed *Nøterne*, det gik ud over. Gang paa Gang kastedes der i den sidste Halvdel af Februar langs *Roværs* Nord- og Vestsida, og Gang paa Gang ødelagdes disse kostbare Redskaber mere eller mindre totalt, tildels inden endnu det ringeste af deres oftere betydeligere Indhold havde kunnet berges; navnlig

gjorde det voldsomme Veir Natten mellem 23de og 24de Februar forfærdelig Skade. Det samlede Sildefiskerne tilføiede Tab erstattedes neppe med 25 000 Kroner.

Af Torskefangstredskaber stod, som tidligere nævnt, en svær Masse ude overalt i lige til 14 Dage og derover; dels som Følge af Opraadnen og dels ved Drift og Forvikling med andet Gods tabtes da Redskaber for mange Penge, og en hel Del Mennesker stod atpaa formelig raadville i dagevis, inden de fik «Børnskab» ud igjen, hvorved jo Tabet ikke ubetydelig forøgedes. — Foruden det langvarige Uveir bidrog den som oftest stride Strøm i høi Grad til at bringe Redskaber i Ugreie; især paa *Veiahavet* var man svært bryd isaamaade. — Hvert Lag, som deltog i hele Torskefisket iaar, tabte da Redskaber — mest Liner — for 5 á 50 Kroner; ialt tabte Torskefiskerne i *Stavanger Amt* Redskaber for antagelig omtrent 20 000 Kroner.

Et af de virksomste Midler mod Redskabers for hurtige Opraadnen turde være en Gang imellem at lade dem ligge et Døgns Tid i Blaastensopløsning.

Tilstrækkelig Stening er naturligvis en Hovedbetingelse for at afværge Redskabstab; veier en Lineilesten f. Ex. 16—18 kg., er den formentlig tung nok, og har man dertil forsvarlige Reisninger med behørige «Vag», skulde man vistnok erfare, at blot nogle Dages Overstaaen ikke skulde vanskeliggjøre deres Gjenfindelse.

Ianledning Antydninger af og til om udvist Ligegyldighed ligeoverfor andre tilhørende Redskaber, som træffes idrift eller paa anden Maade er i Fare for at tabes, burde det være overflødigt at minde om, at man skal omgaaes Andenmands Eiendom ligedan, som man ønsker sit eget behandlet af andre i Tilfælde (man burde f. Ex. aldrig «glemme» at knobe eller i Tilfælde med Bøier at forsé de ved Kapning fremkomne Tamper, inden disse gaar i Sjøen igjen); ligesom hidtil vil der selvfølgelig fremdeles blive taget alle befoiede Hensyn til Tab og erstatningsværdigt Bryderi, som i Tilfælde maatte paaføres en.

Af bjergede Redskaber indleverede til Opsynet ivinter blev alle de Sildefiskerne tilhørende Eierne udleverede inden Fiskets Ophør; af Torskefangstredskaber, hvorom fuldstændigere Bestemmelser — i Lighed med de i Vaarsildlovens § 30 indeholdte — savnes, haves i Behold følgende, der med Overørighedens Samtykke først vil blive solgte for det Offentliges Regning, efterat der under kommende Fiske har været Adgang for rette Vedkommende til at afhente samme:

Garn.	Liner.	Reisninger med eller uden «Vag».	«Vag».
5 Garn med Reisning, Kjendetegn: JDR.	1 Bundt Line med ca. 100 Angler, Kjendetegn: SØ.	1 Reisning med «Vag», Kjende- tegn: H.	1 «Vag», Kjendetegn: BLH.
1 Garn, Kjendetegn: KL.	1 Bundt Line med Skindlapper, Kjende- tegn: TV No. 17.	1 Reisning med 3 Kagger, Kjende- tegn: NS og JMH.	1 » , — : SP.
1 Do. Do. : TN.	1 Bundt Line med Skindlapper, Kjende- tegn: KL No. 9.	1 Reisning med «Vag», Kjende- tegn: KPMB.	1 » , — : OM.
	1 Bundt Line med Træmerker, Kjende- tegn: M.	1 Reisning med Korke«vag», Kjende- tegn: H.	2 » , — : MBA u. n.
	1 Bundt Line, Kjendetegn: TS No. 16.	1 Reisning med Korke«vag», Kjende- tegn: H.	1 » , — : OASL.
	1 — » , — : SJ Hessen.	1 Reisning, Kjendetegn: ELA No. 17.	1 » , — : TAK.
	1 — » , — : MAØ No. 1.	1 — , — : JE » 21.	1 Korke«vag», — : LAR.
	1 — » , — : EXL.	1 — , — : DM.	1 — , — : AHS.
	1 — » , — : W.	3 Reisninger med Glas«vag».	1 — , — : HF.
	1 stor Bundt Liner, hvori følgende Kjendetegn: JJH, VCE og H No. 15.	2 — uden særlige Kjendetegn.	1 — , grønmalet.
	1 Bundt Line med røde og blaa Forsyn samt HAS.		1 — uden særlige Kjendetegn.
	1 Bundt Line, Kjendetegn: CLK.		1 Kag, Kjendetegn: JJH No. 17.
	1 — » , — : J. M. P. Ø.		1 » , — : HT.
	1 — » , med V paa en Skindlap.		1 » , — : E No. 1.
	2 Bundter Liner, merkede med rød Traad.		1 » , — : TM.
	1 Bundt Line med rødmaalede Forsyn.		1 » , — : JRH, Hauge- sund.
	1 — » » blaamaalede —		1 » , — : TKS Aanasire Nr. 18.
	1 — » » rød- og blaamaalede Forsyn.		3 Kagger uden særlige Kjendetegn.
	1 — » » gul- og grønmaalede Forsyn.		1 Trædubbel, Kjendetegn: AH.
	6 Bundter Line uden særlige Kjende- tegn.		1 — , — : JAV Nr. 4.
			1 Blik- og 1 Glas«vag» uden sær- lige Kjendetegn.

Redskaberne vil, saavidt muligt, være opklarede til eventuel Afhentelse ved næste Fiskes Begyndelse mod behørig Erstatning for de ved dem foranledigede Udgifter.

Sundhedstilstanden

var overalt i Opsynsdistriktet ganske tilfredsstillende hele Tiden.

En ypperlig Foranstaltning, som alle var taknemlige for, var det, at der iaar for Vaarsildafgiftsfondets Regning var ansat en Læge, som, da det var mest folksomt, opholdt sig paa de iaar vigtigste Sildevær, *Røvær og Hisken*. Med velvilligt Samtykke af denne Læge, Hr. Lyngholm af Haugesund, hidsættes følgende hans Beretning om sin Virksomhed ivinter:

«Som Læge ved Vaarsildfisket 1894 tiltraadte jeg først som saadan min Virksomhed den 15de Februar, da Storm og Uveir helt til den Tid havde hindret alt Fiske og hindret Almuen fra at samle sig i nogen større Mængde paa et enkelt Sted. Efter Samraad med Hr. Opsynschef Buvig blev min første Station Røvær og ikke som paatænkt Utsire, da Tiden var saa langt fremskreden, at der ikke kunde ventes noget større Fiske og heller ingen Almue dersteds. Paa Røvær var meget trangt om Husrum, men takket være en Bestemmelse, knyttet til Bedehusets Oprettelse derude, var dettes Læseværelse forbeholdt Lægen som Kontor. Dette maa ansees for en heldig Ordning, da det iaar vilde været umuligt at faa et tilnærmelsesvis saa bekvemt Sted til Kontor. Rigtignok var Kombinationen af Læseværelse og Kontor af og til generende for Lægen, da der ofte var 40—50 Mand inde ad Gangen, og saaledes hverken altid Luften var den bedste eller den fornødne Stilhed altid var tilstede. Kontortiden blev sat meget rummelig, fra 10—12 Form. og 5—8 Efterm. Det viste sig, at denne Tid var meget heldig valgt. Patienterne mødte regelmæssig op paa Kontoret, og der var faa, der søgte Lægen udenfor Kontortiden. Paa Røvær laa ca. 1 500 Sildefiskere og ca. 1 500 Torskefiskere. Størsteparten af disse var indlogeret paa Logisfartøier, men en stor Del laa ogsaa stuvet sammen paa Lofte og Søboder, ofte 20—30 Mand i et lidet Rum. Trods de slette hygieniske Forhold og det slette Veir, som næsten varede under hele Fisket, var der iaar ingen Epidemier, kun spredte Tilfælde af Influenza, Pleurit, lette Catharrhalfebre og acute Bronchiter, medens Størsteparten af de Behandlede led af chroniske Onder samt af lettere chirurgiske Sygdomme, som de havde paadraget sig under Fisket. Den lette Adgang til Læge gjorde, at Søgningen i det Hele var livlig. Det største Antal Behandlede paa én Dag 49, det mindste 5. Lægen blev ofte consuleret for rene Bagateller, men dette

maa dog ansees for heldig, da det vistnok maa tilskrives den lette Adgang til Lægebehandling paa Stedet, at der iaar ikke er forekommet en eneste ondartet Phlegmone, men kun Værkefingre, og disse heller ikke særdeles ondartede. Der blev iaar kun faa rekvireret indlagt paa Vaarsildfondets Sygehus i Haugesund, da de fleste foretrak at blive i sine Logishuse og Fartøier og der blive tilseet af Læge. Der indtraf ét Dødsfald paa Grund af *Apoplexia cerebri*. Patienten levede kun nogle faa Timer efter Insulten. Der var ikke Anledning til at faa ham paa Sygehus, da Veiret var stormende.

Torskefiskerne var iaar meget uheldig stillede med Hensyn til Lægehjælp. Fisket var længe ganske ubetydeligt, og Fiskerne som Følge deraf næsten blottet for det nødtørftigste til Livsophold. Lægen var derfor i Sygdomstilfælde ofte nødt til at yde dem Lægehjælp og Medicin gratis. En snarlig Ordning af dette Forhold, i Lighed med Vaarsildfiskernes, synes derfor i høi Grad paakrævet.

12te Marts forlagde jeg min Virksomhed til Hisken, da Almuen havde samlet sig der, efterhvert som Fisket trak nordover. Her var jeg til 22de Marts, da jeg efter Conferance med Hr. Opsynschefen afsluttede min Virksomhed som Fiskelæge.

For nærmere at gaa ind paa selve de hygieniske Forhold paa Værene maa, som allerede tidligere i min Indberetning berørt, disse for Logiernes Vedkommende betragtes som mislige. Rummene var i det Hele smaa i Forhold til den Mængde Mennesker, der var pakket sammen i dem. Luften var som Følge heraf daarlig. Stank af Tobak og vaade Klæder var til sine Tider utaaelig. Sengestederne var Halm bredt ud paa det som oftest skidne Gulv. Den personlige Renlighed stod heller ikke synderlig høit. Et Hus i Lighed med det paa Urter opførte maatte være paa sin Plads i Røvær, hvor det vistnok vilde afhjælpe et længe følt Savn.

Adgangen til Vand var let og Vandet ganske godt. Det toges fra aabne Brønde.

Kosten var i Almindelighed skral og ensformig: Saltet og fersk Fisk, Spegekjød, Poteteslager, «Poteteskomler», ofte mugne, sort Kaffe og Smørrebød var det almindeligste. Melk var der liden Anledning til at faa. Der var faa ordentlige Priveter, saa Størsteparten af Fiskerne direkte gjødlede Markerne omkring paa Øen.

I Løbet af de 5 Uger, jeg var Læge ved Værene, havde jeg 677 Personer under Behandling, heri ikke medregnet Tandudtrækninger og mindre Beskadigelser, der kun krævede Plaster eller Jodoformkollodiumpensling. Sættes disse sidste til ca. 100 Stykker, lavt sat, bliver Antallet af de Behandlede 777 Personer.

Nedenfor gives en Fortegnelse over de under Vaarsildfisket behandlede Sygdomme:

A. Ikke epidemiske Sygdomme:

Hjernesygdomme	1
Andre Nervesygdomme	12
Hjertesygdomme	7
Kronisk Bronchit, Asthma	67
Lungetuberkulose	4
Blodspytning	3
Akut Sygdom i Fordøielse- organerne	14
Kronisk Gastrit, Kardialgi	60
Andre kroniske Underlivssyg- domme	3
Blod- og Ernæringssygdomme	7
Kronisk Rheumatisme	44
Fnat og smitsomme Hudsyg- domme	6
Andre Hudsygdomme	47
Saar	34
Ledsygdomme	5
Stød, Forvridning etc.	28
Seneskedebetændelse	20
Lymphanarit	9
Bylder, Karbunkel, Phlegmoner	55
Værkefingre	61
Ulcera	33
Forbrænding	7
Forfrysning	1
Øiensygdomme	23

Øresygdomme	7
Sygdomme i Næsen, Blødning	7
Andre Sygdomme	40

Tilsammen 605

B. Epidemiske Sygdomme:

Simpel Feber	2
Rosen	1
Akut Bronchit og Katarrhal- feber	27
Katarrh. & follic. Angina	12
Influenza	12
Brystbetændelse	12
Akut Diarrhoe	6

Tilsammen 72

Ialt: Ikke epidemiske Syg-

domme 605

Epidemiske Sygdomme 72

677

Hertil kommer Tandudtræk-
ninger og lettere Beskadigelser,
Rifter etc., der ikke er noteret,
men antagelig kan sættes til 100.»

Med Hensyn til det i denne Beretning angaaende de hygieniske Forhold anførte finder jeg at burde bemærke, at det utvivlsomt vilde være et Gode af første Rang snarest muligt at erholde Forskrifter i Lighed med de ved kgl. Res. af 13de Juni d. A. for Vaagsvaag og andre Fiskevær inden *Selje* Herred fattede. — Om det af Lægen antydede Hus for *Rovær* — i Lighed med det paa *Urter* for nogle Aar siden opførte, angaaende hvilket jeg tør minde om det i mine Skrivelser af 3die og 6te Mai d. A. henholdsvis til det kongelige Departement og til Overlæge G. A. Hansen i *Bergen* udtalte — tror jeg for mit Vedkommende for Tiden ikke at burde stille noget Forslag, om jeg naturligvis end slutter mig varmt til alt det, der kan befordre det almindelige Velvære; jeg synes nemlig, at der blandt de for Tur staaende Foranstaltninger til Bedriftens Fremme, hvormom nærmere nedenfor, findes dem, som bør gaa foran dette Hus, og som formentlig nødvendiggjør, at der hermed udsættes indtil videre.

Formedelst Mangelen af offentligt Fond til Bestridelse af de med Kur og Pleie for syge Torskefiskere i *Stavanger* og *De bergenhuiske Amter* forbundne Udgifter havde vedkommende Læger ifjorhøst udarbejdet et Forslag, med hvis Vedtagelse denne vigtige Sag midlertidig skulde været ordnet; Forslaget gik ud paa, at Fiskerne for iaar frivillig skulde yde 50 Øre hver og derved i Tilfælde nyde de samme Fordele, som ved Vaarsildafgiftsfondet f. Ex. er Vedkommende tilsagte. I de Møder, som bl. a. i den Anledning afholdtes, fandt Forslaget megen Tilslutning, — jo længer ens Hjemsted var fjernet fra Fiskedistriktet, des sterkere var Bifaldet; men da flere Indbyggere erklærede, at de for sit Vedkommende fandt ikke at kunne yde det forønskede Bidrag, medmindre der allerede for afvigte Fiske maatte blive oprettet et Sygehus paa bekvemt Sted paa Karmøens Vestside, maatte dette særdeles prisværdige Forslag omsider betragtes som ikke vedtaget, og Torskefiskerne var saaledes iaar i Sygdomstilfælde almindelige Vilkaar underkastede. — Som Lægeberetningen viser, og som man let vil forstaa, vilde man under alvorligere Hjem-søgelser være rent sørgelig stillet, og jeg kan derfor kun paa det varmeste gjentage mit ærbødige Forslag i Skrivelse af 3die Mai sidstleden til det kongelige Indredepartement.

Jeg maa her fremholde til velvillig Overveielse under Behandlingen af de fornødne eventuelle Lovbestemmelser om et Medicinalfond at søge Sagen saaledes ordnet, at ogsaa den værste Nød, som saa let følger paa Forlis, derved kunde hindres; naar der er Tale om en frivillig Skjærv til Støtte for ens Efterladte i Tilfælde, mødes man saa hyppig med det nedslaaende Svar: har ikke Raad. For mig stiller det sig derfor saa, at det Offentlige ogsaa her burde træde støttende til; bl. a. burde det mulige Overskud ved Omsætningen af bergede Redskaber for Fremtiden kunne disponeres i denne eller lignende Retning (cfr. Lofotfiskernes Selvhjælpskasse).

Hvad Sygehus paa *Karmoen* angaar, maa jeg fuldtud indrømme Ønskeligheden og Nødvendigheden heraf; ihvorvel Vaarsildafgiftsfondet skal eie Grund til Bebyggelse i *Skudeneshavn*, er efter min Mening *Akrehavn*, som — særlig for Torskefisket — nu er et Hovedcentrum, det eneste rette Sted for Sygehuset i Tilfælde, og her skal det være let foreløbig at faa Lokale dertil overladt. — Saavidt mig bekjendt, er bl. a. den i *Skudeneshavn* for Tiden boende Læge knyttet til de ved Vaarsildafgiftsfondet truffne Forføininger; Sagens Ordning idetheletaget straks vil saaledes forhaabentlig ikke være vanskelig. —

Om Foranstaltninger til Fiskeriernes Fremme.*)

a. Telegrafvæsenet vedkommende.

Telegrafinspektøren i Stavanger har velvillig tilstillet mig følgende

F o r t e g n e l s e

over Telegramvexlingen ved Kyststationerne mellem Egersund og Brandesund, i søndre Vaarsilddistrikt, Vaaren 1894.

	Januar.		Februar.		Marts.		April.		Tilsammen.
	Afs.	Modt.	Afs.	Modt.	Afs.	Modt.	Afs.	Modt.	
	Telegrammer		Telegrammer.		Telegrammer.		Telegrammer.		
Egersund	553	491	541	588	541	580	483	455	4232
Stavanger	3862	4253	3491	4176	4066	4725	3993	4523	33089
Kvitinglø	28	49	24	81	23	73	—	—	278
Skudenes	134	174	138	178	180	211	154	161	1330
Kopervik	227	163	139	170	169	164	160	166	1358
Akrehavn	184	54	272	125	337	181	76	39	1268
Hangesund	1487	1278	1652	1433	2001	1839	1590	1530	12810
Utsire	30	75	180	90	21	25	—	—	421
Røvær	98	52	1268	293	814	378	18	20	2941
Viksnes	86	90	79	107	121	127	82	80	772
Espevær	18	29	36	59	272	125	—	—	539
Kulleseid	66	46	39	68	181	112	—	—	512
Brandesund	25	27	51	71	106	63	—	—	343

*) Af Hensigtsmæssighedshensyn tror jeg herunder bl. a. at burde samle, hvad jeg før — til forskjellige Tider — har tilladt mig at fremholde for det kongelige Indredepartement, og som ikke allerede tidligere er berørt i nærværende Beretning.

Stavanger Amt: Den i *Akrehamn* værende Telegrafstation bør udenfor Vinterfisketiden herefter kunne benyttes som Telefonstation; ved sin udmærkede Beliggenhed for al Fiskebedrift trækker dette allerede saa tæt befolkede Strøg stadig flere og flere til sig. Saafremt Vanskelighederne dermed ikke var for store, vilde jeg — til Lettelse for Trafikken for de norden- og søndenfra kommende Folk — heller se Stationen paa østre end — som nu — vestre Side af Havnen.

Nettets Udvidelse til en af Gaardene paa *Karmoen* i Nærheden af *Salvoen* vilde ogsaa være en meget gavnlig Foranstaltning.

Fremdeles er Gjenoprettelse af *Fæuens* Fisketelegrafstation temmelig nødvendig.

Den ytre Skjærgaard i **Søndre Bergenhus Amt**, hvor — som saa mangesteds i vort Land — Befolkningen i saare væsentlig Grad er afhængig af Fiskerierne, bør snarest muligt betænkes med flere Telegrafstationer:

Ved *Hisken* foregik ivinter et efter Omstændighederne rigt Fiske af baade Sild og Torsk (af Sild kunde ganske umaadelige Masser i Tilfælde været fangede), og det samme har jo ogsaa tidligere — omend ikke netop aarlig — fundet Sted. Her er en særdeles god Fartøihavn, og her findes forlængst et betydeligt Røgeri, som skaffer mange Hænder Syssel-sættelse. — Ingen synes, saalænge Fisketrafikken staar paa, at turde ofre Tid paa en længere Vei til Telegrafstation; enhvers, Gammels som Ungs, Higen binder ham fast til Fiskeværet. Under slige Omstændigheder lader Savnet af et tilstrækkelig effektivt Meddelelsesmiddel sig vanskelig beskrive; ikke alene de mangfoldige andetsteds, som kun med megen Møie engang imellem faar paalidelig Efterretning, men ogsaa de, der saaatsige fraadser i Fiskeri, lider altfor meget derunder. — Kravet paa, at her straks skrives til Handling, er ugjendrivelig sterkt fra alle Hold, og vi har, derom er jeg overbevist, ikke Raad til at skyde det allerede for mange Aar siden stillede og senere saa hyppig gjentagne Forslag om Telefon-(Telegraf-)station paa *Hisken* et Øieblik tilside. Jeg tror endog, at blot den daglige Trafik ellers i Skjærgaarden berettiger til en saadan Station; endvidere er der Grund til at tro, at sammes Anlæg kun vil forvolde meget ringe Udgift.

En Station paa Strækningen *Stolmen-Bakkesund* og idetmindste én for *Sotras* Ytreside maa betegnes som meget ønskeligt.

Paa Vegne af Fiskere fra og omkring *Batalden*, **Nordre Bergenhus Amt**, har jeg at andrage om, at Stationen der maa være i Virksomhed, naar Fiske kræver det.

b. Havnevæsenet vedkommende.

Stavanger Amt: *Rørvik*, ved *Karmøens* Sydvestpynt, bør uddybes noget, og et Baadoptræk tilstelles, hvorved Bugten vil blive ganske bekvem og temmelig uundværlig for Baade, naar disse hindres fra at komme rundt og fortsætte østover fra nævnte Pynt; hertil udkræves formentlig kun et ringe Beløb.

Ligeledes bør det allerede langt fremskredne Havnearbeide ved *Sandve* og *Ferkingstad* fuldføres ved hensigtsmæssig Planering af den urede Strandkant, som forøvrigt begrænser Havnene, ved Opmudring, saa det størst mulige Antal Baade kan skaffes Plads, samt — om muligt — ved Baadoptræk.

For *Akrehavns* saavel som for *Skudeneshavns* Vedkommende er der heldigvis allerede bevilget Midler til fornødne Foranstaltninger.

Utsire: Det temmelig gamle Ønske om at faa et hensigtsmæssigt Moloanlæg i «Østmarken», tillader jeg mig at anbefale til Indvilgelse; jeg kan ikke tro, at Omkostningerne med en passende Fortsættelse af det her forlængst udførte Arbeide vilde antage afskrækkende Dimensioner. Af Sild, som aarlig gjæster denne Ø — særlig for Indgaaende, da den er værdifuldest, — har saa mangen god Slump undsluppet, og kostbare Redskabers større eller mindre Ødelæggelser er blevet det eneste Resultat, idet Stedet, som nu det er, er sterkt udsat. At et saadant Arbeide for Fremtiden ogsaa vilde have stor Betydning for Torskefisket, og idetheletaget for al Fiske- og anden Sjøbedrift, føler jeg mig vis om. — Havnene paa Nord- og Sydsiden af Øen tiltrænger hellig Mudring.

Urter: For at skaffe nogen Beskyttelse for de her tæt sammenpakkede Baade bør formentlig idetmindste Sundet mellem de saakaldte *Terneholmen* og *Flatskjæret* lukkes, Sten borttrykkes i Sundet mellem *Teineskjæret* og Landet, hvor Baadoptrækket er bygget, og større Baadplads iland for Tilfælde af Uveir tilveiebringes; nu er det blot 30 Baade omtrent, som kan finde nogenlunde Plads paa Land, mens Tallet burde været dobbelt saa stort. Omtrent 250 Mand kan skaffes Ly i det for offentlige Midler der opførte Hus, og med disse Mennesker vil 70 à 100 Baade være bemandede; de Baade, som saaledes ikke vilde kunne landsettes i Tilfælde, maatte, haaber jeg, kunne klare sig paa «Havnen», naar de her paapegede Forbedringer var udførte. — Nysnævnte Hus burde være det Offentliges Kontrol direkte undergivet. Kunde endelig noget gjøres ved den mellem *Skarholmen* og *Lillesengen* liggende Grund, var meget rundet baade for Baade og Fartøier. — *Urter er et aldeles fortrinligt Fiskevær, hvor Anvendelse af passende Midler utvivlsomt vil bære god Frugt.*

Fæoen: Et nu væsentlig af Grus opfyldt, omtrent 1 Kabellængde langt, Sund mellem den egentlige *Fæoen* og *Sørøen*, hvilket Sund nu adskiller, men burde sammenknytte østre og vestre Havn, bør, saasart

ske kan, farbjergjøres for Baade; denne Stængsel har til forskjellige Tider, naar Veiret har tvunget til Forsøg paa at komme fra den ene til den anden Havn, kostet Menneskeliv. Forudsat det her foreslaaede og neppe synderlig kostbare Arbeide udføres, vil *Fæoen* blive et ypperligt Tilholdssted under den voksende Fiskebedrift; fra østre Side af Øen, hvor den egentlige Havn er og maa være, og hvor — i Modsætning til Forholdet i den utrygge vestre Havn — saavel Fartøier som Baade kan fortøies «ilag», er nu Adkomsten til Arbeidsfeltet altfor besværlig.

Røvær: *Buvaagens* indre Del, hvor Slik danner Bunden, bør uddybes, hvorefter den vil kunne afgive Plads for diverse Baade og mindre Fartøier. *Røvær*s Havne er saa sterkt belagte i Fisketiden, at hver en yderligere Udvidelse af Pladsen maa betegnes som høist paakrævet.

For muligt Forebyggelse af Sugdrag vilde det vistnok være meget heldigt at dæmme op den inderste Krog af *Bekkerviken*.

Røvær Kanal tiltrænger Uddybning; som omtrent hvert Aar traf det sig ogsaa ivinter, at et grundtgaende Fartøi en Stund «stod» og derved var til adskillig Gene for Trafikken.

Der har været ytret Ønske om at faa *Storestrømmen* farbjergjort; jeg finder for mit Vedkommende ikke at turde anbefale dette, fordi der derved turde ske de mange i *Suggevaagen*, *Røvær*s bedste og rummeligste Havn, liggende Baade og Fartøier en Skade, som visselig de med nævnte Strøms Gjennemgravning i Tilfælde forbundne Fordele ikke paa langt nær vilde kunne opveie.

Brøndene i *Røvær* bør eftersees; helst maatte de været stensatte.

Den længe ønskede Vei fra *Bekkerviken* til *Brovarden* imødesees med Længsel.

Søndre Bergenhus Amt: For *Glesvær* (*Store Sotras* Sydvestside) maa jeg — ligesom i 1887 — frembære et stadig voksende Ønske om *Goltestrømmens* Farbjergjørelse; Sagen har været drøftet af vedkommende Autoriteter, men dens Fremme er nok strandet paa Vanskeligheden af at faa vedkommende Distrikter til at tilskyde et til Bevis for Sagens Nødvendighed tilstrækkeligt Bidrag. Naar man indskrænkede den oprindelig projekterede Dybde for denne Strøm til 1.5 m., hvad man efter nærmere Overveielse finder fyldestgørende for Behovet, skulde de med dette Anlæg forbundne Omkostninger kun andrage til omtrent 20 000 Kroner. — Skulde alligevel vedkommende Distrikt ikke magte sin Andel i Byrden, finder jeg dog for deres Skyld, hvis Existence saa temmelig udelukkende afhænger af Fiskeriet, at burde holde paa, at Sagen ikke maa blive skrinlagt. *Sild*, stængt i *Goltesundet*, har maattet slippes ved Umuligheden af at faa Baade med Last frem til de gjerne ved *Goltens* Østside, lige søndenom omhandlede Strøm, i Tilfælde liggende Fartøier, naar tillige Veiret forbød Baade saavel at komme rundt samme Øs Vestside som til den nordenfor liggende *Tellevaagen*.

Nordre Bergenhus Amt: Ved *Næsjes* Østside, *Froiens* Nordpynt, vilde en Molo mellem vedkommende Odde og to Tørgrunde — ialt omtrent 1 Kabellængde lang — formentlig kunne skaffe mange Baade taalelig god Havn; naar Omstændighederne var mindre trygge, vilde ved denne Molo vistnok meget være vundet for længere borte, i Kalvaag f. Ex., liggende Baade.

Ved *Indre Grotle*, *Bremangerpollens* Nordside, vil der formentlig kunne stelles til en ganske god Baadhavn ved Opførelse af et omtrent 40 Favne langt *breakwater* fra den vestre Pynt af en Skjærrække — paa grundt Vand — mod nogle Boer og ved Stængning af et endda grundere Sund i samme Skjærrække; mod Vestenveir er det nu temmelig umuligt at berge en Baad paa Vand her, hvor der bor noksaa mange Folk, og hvor endda flere i Tilfælde vilde kunne ligge særdeles bekvemt til for Fisket. Den nødvendige Sten maatte nok transporteres fra Stranden ved det omtrent 1 Km. nordligere liggende *Ytre Grotle*.

Bunden af *Bremangerpollen* staar ved en for nogen Tid siden bygget Kanal i Forbindelse med *Dalecandet*. Den sterke Strøm i denne Kanal, som let maatte kunne tæmmes noget, har efterhaanden dannet en for almindelige Fiskebaade ved Fjæremaal uoverkommelig Barre, hvis Fjernelse er ønskelig.

Endelig tillader jeg mig at anbefale, at der, hvis muligt, maa blive ydet Fiskerierne den Støtte, som vilde følge af et Havneanlæg ved *Hellestø* (i Nordost af *Lille Feistenen*, *Stavanger Amt*) og et Do. ved *Kløvning* (en Holme udenfor Indløbene til *Faafjorden* og *Vaagsfjorden*, *Nordre Bergenhus Amt*); etpar Forbygningsarbejder af mindre Omfang ansees derhos ønskelige for de i Vinterfisketiden sterkt belagte Havne ved *Vaagesberg* og i *Vaagsvaagen*, ved nævnte *Vaagsfjordens* Nordside.

I Forbindelse med det i dette Afsnit paa pegede tror jeg at burde henlede Opmerksomheden paa et Bølgedæmperapparat, hvorpaa D'Hrr. Ingeniør F. Holst og Rebslager Schjott af Bergen har udtaget Patent, og som hovedsagelig skal være anvendeligt for aabne Havne; dette Apparat bestaar af en Fortøiningsbøie, hvori er anbragt en Pumpe, som ved Sjøens Bevægelse pumper Olje fra en i Bøien anbragt Beholder ud over Vandfladen. Ved den nylig i Tromsø afholdte Fiskeriudstilling belønnes denne sindrige Opfindelse med Guldmedaille.

c. Fyr-, Merke- og Ringevæsenet vedkommende.

1. Fyre.

Stavanger Amt: Yderligere Belysning for Seilads langs *Karmøens* Sydside ansees nødvendig; en Fyrlampe, som var tændt idetmindste i Vinterfisketiden, burde formentlig placeres etsteds paa søndre Del af *Gjeitungerne*.

Paa Nordpynten af *Nordre Sandholmen*, straks vestenom *Akrehavn*, bør anbringes en Fyrlampe, som vel maa lede fri af Grunden lige vestenom *Søndre Sandholmen* — og ind til *Akrehavn*, forbi *Svendsholmens* Sydpynt; ved Skjærmningen bør, om muligt, Hensyn tages til den næved denne Pynt liggende Boe. Foruden i Vinterfisketiden bør saavel denne Fyrlampe som den paa *Marøen* forlængst opførte ogsaa være tændte fra 1ste August af til henimod 15de Oktober — navnlig for Høstmakrelfiskets Skyld. — Der er udtalt Ønske om, at Lysgrænsen for *Marøen* Fyr maatte føre bedre klar af Grunden *Djupaalen*.

For Indløbet til *Veavaagen* vilde et lidet Fyr komme vel med; heldigst vilde det være, om et saadant i Tilfælde ogsaa kunde være til nogen Nytte for Færdselen omkring *Salvøen*.

Paa *Lamholmens* Sydpynt, ved *Fæøens* Vestside, bør Fyrlampe anbringes. (For begge de sidstnævnte Smaafyre foreslaaes i Tilfælde samme Brændingstid som ovenfor for *Akrehavn* og *Marøen* antydnet.)

Gitterøen Fyr (Røvær) ønskes forsterket, — Lysstyrken, som den nu er, er aldeles ikke tilfredsstillende.

Paa *Torgerneset*, om Bagbord under Indseilingen søndenfra til *Røvær*, vilde en Fyrlampe i Fisketiden komme godt med.

Taagesignal foreslaaes givet fra *Røværsholmen Fyrstation* i Vinter-tiden; en Masse Fiskebaade færdes under Taage saa ofte om uden Kompas.

Søndre Bergenhus Amt: Belysning af den ytre Dampskibsled mellem *Hundevagø* og *Store Kalsø* maa ogsaa opføres blandt det ønskelige.

2. Merker.

Stavanger Amt: Paa en 5-6 Fluor paa *Hoinesviken* ved *Skudenes-havn* bør snarest sættes Merker.

Efterat det oven foreslaaede Fyr paa *Nordre Sandholmen* maatte være blevet til Virkelighed, kan maaske det i Opsynsberetningen ifjor foreslaaede Dagmerke paa *Svortingens* udenfor *Akrehavn* spares. Men noget bør gjøres straks her, — et sorgeligt Ulykkestilfælde under Fisket ifjor maner dertil.

Paa en nogle faa Fod dyb Grund midt i det forbi *Svendsholmens* Sydpynt gaaende *Leiasundet*, bør sættes et Jernmerke.

I Hovedindløbet til *Sevlandsviken* (straks nordenom *Akrehavn*) bør Grunden *Fjeldflua* — ogsaa paa ringe Dybde — merkes. — Ligeledes er det høist nødvendigt at faa endel Farvandsmerker anbragte omkring *Salvøen*.

Et Merke paa en midt i vestre *Fæohavn* liggende Grund vilde være tjenligt.

Søndre Bergenhus Amt: Paa nogle Grunde i Nærheden af *Sunde i Søndhordland* beder man derfra om Merker.

Nordre Bergenhus Amt: Straks østenom *Fanø*, søndenom *Store Batalden*, bør Jernstænger reises paa 3 lige i Sydost af *Værholmen* liggende Tørgrunde og paa en lignende i *Strømsundet*, straks nordenom *Lango*.

Merker i Leden langs *Froiens* Østside vil forhaabentlig være anbragte inden næste Fiske; den for ukjendte Folk meget farlige «Næsjeruggen» maa herunder tages med.

Paa Lavvandsskjæret *Bruse*, paa Nordsiden af Indløbet til *Bremangerpollen*, trænges et solid Merke. — En Stang, der tillige kunde tjene til Fæstighed for Baade, bør anbringes i den eventuelle Havn ved *Indre Grotle*.

3. Fortøiningsringe.

Stavanger Amt: I *Sevlandsviken (Karmoen)* mangler Ringe, ligesaa i Strøget: *Salvoen—Kvartneset*.

De til «Østmarken» (Utsire) forlængst lovede Ringe maa endelig være anbragte inden næste Fiske; det ovenfor som Havnevæsenet vedkommende anførte begrunder Nødvendigheden heraf.

Omkring *Suggevaagen (Røvær)* bør flere Ringe nedsættes.

Nordre Bergenhus Amt: For Havnen ved *Nigaardsø (Hamrø)* — ved Østsiden af *Froien i Bremanger* — vilde etpar Ringe være velkomne. Det samme er Tilfældet med *Ytre* og *Indre Grotle* og Bugten ved *Igeland (Bremangerpollens Nordside)*. Endelig haaber man paa nogle Ringe til i *Vaagsvaagen* — en god $\frac{1}{2}$ Mils Vei vestenom *Moldøen*.

d. Norges geografiske Opmaaling vedkommende.

Fra forskjellige Hold er udtalt Ønskeligheden af en omstændeligst mulig Beskrivelse af Havbundens Formation og Beskaffenhed, der kunde tjene til Veiledning — særlig for de mange fremmede Fiskere, som nu om Vinteren besøger Vestlandet. — Idet i den Anledning bemerkes, at der er paabegyndt Samling af forskjellige velvillige Oplysninger, som i sin Tid turde blive Gjenstand for Behandling af Opmaalingen, skal jeg paa det bedste anbefale, at vedkommende Hovedsmænd væbner sig først og fremst med Karter — af saadanne vilde man vistnok være bedst tjent med de i Maalestokken 1 : 100 000 over vor Vestkyst udgivne Specialkarter — og gjerne med de dertil hørende Beskrivelser («Norske Lods») med; Prisen paa disse Verker er nylig saa yderlig reduceret — i væsentlig Grad af Hensyn til vore Fiskerier, at ingen af den Grund skal maatte give Afkald paa de deri liggende ypperlige Hjælpemidler.

Et muligt tro Billede af de for Fiskeri skikkede Felter saavel nærmere ved som længere fra Kysten er selvfølgelig en Sag af allerhøieste Betydning. Med Henpegen paa den overordentlige Rolle, som Fiskerinæringen spiller for os, kan jeg kun paa det varmeste anbefale imødekommet det blandt alle Interesserede nu saa levende Ønske om den saavel for vore talrige — under saa mangen ubeskrivelig Møie og Famlen arbejdende — Fiskere som for vor Sjømandsstand forøvrigt fyldigst mulige Veiledning i enhver Henseende; specielt for de førstnævntes Vedkommende maa bedes erindret, at Betingelserne for et Karts Haandteren endnu som oftest desværre er saare mangelfulde, — derfra skriver sig Ønsket om omstændeligst mulige Beskrivelser i mere almenforstaaelig Form.

De ivinter paa Foranstaltning af «Selskabet for de norske Fiskeriers Fremme» rundtom paa Fiskeværerne udstillede Kystkarter studeredes med Interesse og gjorde utvivlsom sin store Nytte.

e. Kommunikationerne vedkommende.

Mellem *Haugesund* og *Rovær* underholdtes ivinter omtrent daglig Postgang, og Personalet ved Postaabneriet paa sidstnævnte Sted forsterkedes ifølge speciel Ansøgning til Poststyrelsen. Slig Forøgelse bør uden videre finde Sted herefter for dette interessante Vær, hvor der aarlig færdes saa svære Menneskemasser, og hvor Posten visselig har med meget betydelige Værdier at bestille.

Endvidere var der i *Kvaløaaag paa Karmøen* etableret en Feltpostanstalt i omkring en Maanedes Tid; en lignende Foranstaltning bør formentlig aarlig iverksættes idetmindste for Maanederne Februar og Marts.

Den regelmæssige Postforbindelse mellem *Haugesund*, *Fæøen* og *Utsire* burde i Fisketiden ogsaa *Urter* nyde godt af.

I den travleste Fisketid iaar gjorde et mindre Dampskib fra *Haugesund* daglige Ture paa de to mest trafikerede Vær, *Rovær* og *Hisken*. Det forekommer mig, at et saadant Fartøi maatte gavne saavel sig selv som Fiskeriet ved, om muligt, at udvide sin Rute til *Fæøen*, *Karmøen*, *Urter* og *Utsire* ogsaa. Det vigtige Agnspørgsmaal bl. a. taler herfor, — det turde være usikkert, at den ovenfor nævnte «Kvalø» aarlig var til Disposition; men selv for 2 slige Baade vilde kanske systematiske Ruter lønne sig.

Det er forstaaeligt, at de langveisfarende Fiskere, Nordlændingerne især naturligtvis, længes efter en Lettelse i de med deres lange Reiser for et yderst hasardiøst Foretagendes Skyld forbundne Omkostninger; skulde ikke et eller andet af vore mange driftige Dampskibsselskaber finde det regningsvarende at udføre Extrature før og efter Fisket efter paa en eller anden

Maade iforveien at have sikret sig den nødvendige Fragt — til lavere Priser end de nu i Regelen normerede — mon? Efter min Mening er Sagen af saa indgribende Betydning, at det Offentlige i Tilfælde direkte maa interessere sig derfor. — Der er og bliver vel hvorsomhelst desværre dem, som med mere eller mindre skjæve Øine ser til Fremmedbesøgene paa Fiskepladsene; men paa den anden Side tør neppe nogen for fuldt Alvor paa-staa, at man ikke ogsaa paa dette Omraade har noget at lære af hverandre, — og Brødet burde man vel ikke misunde sine Medmennesker! (Angaaende Deltagelsen i Fisket iaar henvises til det ovenfor i første Tabel under Deltagelsen i Fiskerierne anførte.)

f. Lovene og Opsynet med sammes Overholdelse vedkommende.

I. Lovene.

1) For Vaarsildfisket.

Hvor et Notlag venter paa Silden, vil man som oftest finde, at det vrimler af Garnfiskere, som, naar det afgjørende Øieblik nærmer sig, «sætter» paa alle mulige og umulige Steder, saa det næsten grænser til det ubegribelige, at «Stængning» overhovedet kan finde Sted. Fuldbringes denne dog endelig, kommer der gjerne i næste Øieblik et Utal af Besværinger over en eller anden Garnredskaber tilføiet Skade, som for en stor Del er at tilskrive disses utidige Anvendelse; og er der saa tilstrækkelig Grund til at holde paa «Laasen», er omhyggelig Gjætning nødvendig, om Noten ikke skal blive forulempet — Iettet op fra Bunden f. Ex., saa den indestængte Sild kan finde Vei til de klods udenfor staaende Garn. — For Nærværende indskrænker jeg mig til disse Bemærkninger som Begrundelse for, at man, ifald Omstændighederne senere skulde vise saadant nødvendigt, maa være betænkt paa en Skjærpelse af de i Vaarsildlovens §§ 8, 9 og 10 indeholdte Bestemmelser.

En lempelig Ordning af de i vore Dage tildels endeløse Sammenlutninger af Notlag bør ogsaa være Gjenstand for fuld Opmerksomhed; Lagenes Adskillelse omsider foraarsager som oftest megen Tidsspilde, Uenighed og Kluds idetheletaget.

I Anledning Motionen om at ophæve Loven om Vaarsildfisket af $\frac{24}{9}$ 1851 med Tillæg, fordi vi nu har faaet Loven af $\frac{26}{6}$ 1893 om Sildefiskerierne, skal jeg her kun ytre, at det efter min Mening vilde være uforsvarligt at ophæve hin, for nogen Erfaring om dennes mulig større Fortrinlighed er erhvervet (se forøvrigt det under *Opsyn m. v.* ved Østlandsfisket anførte.)

2) For saavel Vaarsildfisket som Vaartorskefisket.

For fornøden Overensstemmelses Skyld i de de samtidig og samstedts foregaaende Vaarsild- og Torskefiskerier gjældende Love tillader jeg mig at foreslaa:

Loven af $24/9$, 1851 om Vaarsildfiskeriet, dens § 6's andet Afsnit, gives følgende Tillæg:

«Hvor Forholdene tillader det, skal Opsynet ved Signal angive Tiden for Udroningen.» (Se nedenfor.) — Ligeledes bringes førstnævnte Lov i Overensstemmelse med sidstnævnte, forsaavidt Merker for Baade og Fartøier angaar (jfr. Loven af $6/6$ 1878 angaaende Vaartorskefiskeriet ved Søndmørs Kyster, dens § 9); *disse Merker er et uundværligt Gode saavel for Silde- som for Torskefiskerier.*

Omvendt forandres omhandlede Torskefiskelovs § 2, saa den kommer til at lyde:

«Før Daglysningen maa ingen reise ud paa Fiskehavet, ei heller maa Fiskeredskab udsættes eller optages, efterat Dagen er tilende, ligesom ingen om Natten maa lade sig finde paa Sætteriet. — Hvor Forholdene tillader det, skal Opsynet ved Signal angive Tiden for Udroningen. (Se nedenfor.) — Overtrædelser af denne Paragrafs Bestemmelser straffes med Bøder paa indtil 100 Kroner.»

Endvidere afløses saavel «Intet Redskab maa udsættes fra den nævnte Tid til Søndags eller Helligdags Aften Klokken 5» i § 3 at Loven om disse Torskefiskerier og Vaarsildlovens § 6's nuværende «Intet Redskab, det være sig Garn eller Not, maa igjen udsættes forinden 2 Timer før Solnedgang Søn- eller Helligdagen» af: «Før Klokken 3 Søn- eller Helligdags Eftermiddag maa ingen igjen reise ud paa Fiskehavet» — alt, saafremt man bestemmer sig for at fortsætte med Søndagsfisket, hvorom nærmere nedenfor. Dels Hensynet til den vordende Klokkesletsregning, dels Hensynet til Kontrollen og dels endelig Hensynet til Nattens tidlige Frembrud midt paa Vinteren synes mig at tale for det foreslaaede. — *I Forbindelse hermed er det min Pligt at gjøre opmerksom paa, at der blandt vore virkelige Fiskere — baade i Øst og Vest — raader et overmaade sterkt Ønske om, at alt Arbeide paa Sjoen Helligdage med Fiskeredskaber maatte være forbudt; med Skrivelse af 1ste Juni sidstleden havde jeg den Ære at oversende det kongelige Departement en Massepetition i dette Anliggende, — at et saadant Andragende fremkommer umiddelbart efter de enestaaende ugunstige Forhold ivinter afgiver efter mit Skjøn et saare rørende Bevis for, at Sagen føles magtpaaliggende. Det efter menneskelige Beregninger af Andragendets eventuelle Indvilgelse følgende Tab paatager jo Fiskerne — visselig fuldt bevidste — sig selv; jeg kan for mit Vedkommende kun anbefale Sagen til velvillig Overveielse, — uhyre mange vil prise et gunstigt Svar.*

Dernæst maa nævnes, at der aarlig lyder Krav paa Bestemmelser

for, at der i haardt Veir skulde være saavel den rigeligere som den ringere udstyrede Fisker forment at reise ud paa Fiskehavet, idet de sidste under saadanne Omstændigheder — og virkelig heller ikke uden saare gyldig Grund — ængstes for senere enten intet eller kun spolerede Redskaber at finde igjen. Man maa sympatisere med disse; men der raader saa mange divergerende Meninger paa dette Omraade ogsaa, at Øieblikket for det Offentliges Indgriben neppe er inde endda. — Jeg tvivler ikke om, at det vilde være til Gavn idetheletaget at imødekomme Kravet i rimelig Udstrækning; i de nedenfor omhandlendes «Tilsynsmænd» vilde man kunne have god Bistand ved Spørgsmaal om «Sjøveir».

3) For Vaartorskefisket.

Om den iaar for første Gang ikrafttraadte Lov bemerkes:

Lovens § 1 — sammenholdt med § 3 i vedkommende Lov af 6/6 1878 — paabyder: «Udsætter nogen utilbørlig sine Redskaber saaledes, at Andenmands allerede udsatte Redskaber deraf nedtrykkes, ansees han med Bøder fra 10 til 100 Kroner.»

Hvor allerede saapas mange Mennesker som ivinter i Stavanger Amt driver Fisket, er Redskabers indbyrdes Kollision neppe til at undgaa. Det gjælder derfor om strengt at iagttage fornødne Regler, saa Ulemperne isaamaade kan indskrænkes til det mindst mulige, og som saadanne formenes følgende tjenlige:

Alle Redskaber bør sættes i Retningen Nord—Syd (strømret), og ensartet Dubbel («Plog») anvendes for søndre Reisning. For at undgaa Nedtrykning af Reisninger forses det egentlige Dubbel med Extraslæng med Kork eller Glaskavl paa den frie Tamp; ogsaa Ophængning af egne Redskaber kan derved afværges, idet Strømsætningen til enhver Tid vil sees.

Linerne bør for hver 50 Favne merkes med Læderlapper, hvorpaa er tegnet Baadens Nummer.

De nærmere Forskrifter angaaende Ovenstaaende bør Opsynet aarlig i betimelig Tid afgive. (Se ogsaa det ovenfor under *Redskabstabet* anførte.)

Fiske med Pilk («Ryk») paa Sætterierne bør være forbudt — som noget, der kan vøldte Ugreie, Klynger og Redskabstab. Det turde desværre være altfor vist, at der ved dette Redskab sønderrives meget Fisk, som ikke fanges, — det er derfor først og fremst et grusomt Middel, som vel foraarsager Forpestelse af Havbunden ogsaa. Dernæst bliver sonderreven Fisk, som berges, jo ingen første Klasses Vare; hvor Garn-, Line- og Rykfisk blandes sammen, resikeres der Tab, idet Omstændighederne vanskelig levner Anledning til at skille det ene fra det andet.

Der er fra mange Hold ytret Ønske om *Havdeling* for de forskjellige Redskabers Skyld; i gamle Dage, da ogsaa Vaartorskefiske dreves i disse Strøg, skal der have existeret visse slige Grænseskjel. Om disse

har jeg hidtil kun faaet den Rede, at Forlængelsen af Linien *Kjærringtnen* (nordenom *Veavaagen*, paa *Karmoen*)—*Kavholmen* ved Indløbet til *Veavaagen* dannede en Delelinie; nordenfor denne har da Garnfiskerne holdt til, søndenfor Linefiskerne, — efterat Garnfisket, som vanligt, naar det hele Fiskes Slutning nærmede sig, var forbi, var rimeligvis Linefisket frit overalt. — For vore Fiskere vil en tilfredsstillende Løsning af dette Spørgsmaal være af stor Betydning; men man maa være sikker i Sagen, før noget her gjøres, — bl. a. er Omraadet idetheletaget noksaa begrænset, og der er ogsaa forøvrigt flere betænkelige Sider at overveie.

Dernæst bliver Regler angaaende Daglinebruget nødvendige. Der tabtes neppe noget ved et totalt Forbud derimod før 1ste Marts ialfald, — kanske kunde gjerne første Halvdel af Marts ogsaa indesluttet deri —, da det jo først er langt paa Vaaren, omtrent naar Garnfisket ophører, at man gjør nogen nævneværdig Fangst paa Dagliner. Endvidere var det vist ikke uheldigt, om Sætning af Dagliner først maatte finde Sted Kl. 10 Formiddag, og Trækningen være tilendebragt f. Ex. Kl. 3 om Eftermiddagen. Nu kan kun altfor let en Masse Redskaber blive trukne iland, øieblikkelig efterat de er satte, og Resultatet af hele Møien blive bare Tab istedetfor Fangst.

Lovens § 1 — sammenholdt med § 4 i vedkommende Lov af 6/11 1878 — siger bl. a.: «Hvo, som til eget Redskabs Optagelse er nødt til at løse fra hinanden eller kappe Andenmands Redskab, skal igjen tilbørligen sammenknope dette.»

Da det desværre ikke er overflødigt, indprentes gjentagende udtrykkelig, at der paastikkes behørigte Bøier (Kavl), hvor Knobning ikke maatte kunne foretages.

Af Lovens § 1 — sammenholdt med § 5 i Loven af 1878 — fremgaar — som af lignende Love forøvrigt og som det ene tilbørlige, at det blot er Redskabers Drift eller Staaen i Fare for paa anden Maade at tabes, som betinger Bergeløn; der har ialfald af og til været «berget» mere end nødvendigt ogsaa. Der burde dog ikke være Tvivl om, at man ikke skal give sig ikast med andres Redskaber, saalænge der endnu er Spor af Mulighed for at komme klar deraf, — først i rent Nødsfald er Masseoptrækning, forinden samtlige Eiere maatte være paa Pladsen, tilstedelig. (Se forøvrigt det ovenfor under *Redskabstabet* anførte.) — Bergede Redskabers midlertidige Opbevaring — saavelsom de straks nærmere omhandlendes Baadmerkens Ud- og Indlevering — bør foregaa paa det efter Omstændighederne nødvendige Antal Steder — efter Opsynschefens nærmere Anordning.

Søndmørslovens § 8 bemyndiger Overøvrigheden til i en vis Grad at forbyde Ankring paa Fiskehavet. — For Stavanger Amts Vedkommende anvendtes dette Forbud i videst mulige Udstrækning, og det samme maa ske for Fremtiden ogsaa. Ordene i «Februar og Marts Maaneder» vil jeg for de her omhandlede Amters Vedkommende anbefale til Strygning.

Angaaende de dernæst foreskrevne Baadmerker tillader jeg mig — under Henviſning til det nylig ytrede — at bemerke, at de bør være ſaaledes malede: For Stavanger Amts Vedkommende med *S* efterfulgt af Løbenumret (med Hvidt paa ſort Bund), for Søndre Bergenhus ſom iaar (intet Bogstav, kun ſorte Tal paa hvid Bund) — og for Nordre Bergenhus Amts Vedkommende ligesom de førſtnevnte, men med *N* iſtedetfor *S*. Ligesom iaar i Stavanger og Nordre Bergenhus Amter bør ogsaa Farkosterne i Søndre Bergenhus Amt for Fremtiden have et Merke paa hver Boug, — kun ét Merke er en altfor mangelfuld Foranſtaltning. — En, om muligt, mere praktiſk Ordning af det i ſig ſelv ſaa fortrinlige Merkevæsen bør være Gjenſtand for Overveiſer. — De forſkjellige her omhandlede Merker bør kunne benyttes i hvilketſomhelſt af diſſe 3 Amter. — Saavel inden- ſom udenfor diſſe Amter trænges, at de lokale Autoriteter biſtaar Fiſkeriopsynet — ſærlig i Anledning det om Merkernes Tilbagelevering foreskrivendes.

Om den i Søndmørslovens § 10 omhandlede Tilsynsmandsinſtitution er det endnu for tidligt her at udtale nogen Formening; fremtrædende Iver og Nidkjerhed, ſom ved ſamme maatte blive lagt for Dagen, burde formentlig i en eller anden af Opsynet for paſſende anſeet Form kunne paaskjønnes. Overøvrigheden eller Opsynſchefen bør kunne meddele Tilsynsmændene henſigtsmæſſigt Kjendtegn. — For Stavanger Amts Vedkommende var Tilsynsmænd iaar opnævnte i et Antal af omtrent 150 — 1 for hver indtil 10 Baade og 1 for hver indtil 5 Skøiter fra ſamme Havn.

Med Hensyn til Lovbeſtemmelſerne for det daglige Arbeide paa Fiſkehavet henviſes til det ovenfor for ſaa vel Vaarsild- ſom Vaartorskefiſket anførte. Den for Udroningen iaar foreskrevne Signalering viſer Bilag 4; vunden Erfaring tiſiger ſom henſigtsmæſſigt for Fremtiden at forandre de der anførte Tidſpunkter derhen: Før 1ſte Februar (i Tilfælde) heiſes Signalet Kl. 7 $\frac{1}{2}$, i førſte Halvpart af Februar Kl. 7, i ſidſte Halvpart af Februar Kl. 6 $\frac{1}{2}$, i førſte Halvpart af Marts Kl. 6, i ſidſte Halvpart af Marts Kl. 5 $\frac{1}{2}$ og senere (i Tilfælde) Kl. 5 om Morgenen — alt med de Tillempninger, ſom i Tilfælde Hensynet til Vaarsildfiſkets Tarv maatte tiſige. — Saa tillader jeg mig at foreslaa, at «om Morgenen» udgaar af § 2 i her behandlede Lov af $\frac{26}{6}$ 1893; *efter paſſende Klokkeſlet om Aftenen bør nemlig heller ingen Udfart være tilladt.* — De foreløbig opſtukne, ſtedlige Grænſer, inden hvilke man maa holde ſig for — og i Tilfælde af nysnævnte Forſlags Vedtagelſe *efter* — Signalets Heiſning, er følgende: Paa *Karmøens* Veſtſide maa ſondenfor *Akrehavn* ingen viſe ſig udenfor den rette Linie mellem *Svendsholmens* Sydpynt og *Ferkingſtadnesſet*, ei heller udenfor de rette Linier ſondenfor mellem to og to af de af ſelve Øen fremspringende Odder; ſamme Grænſe nordenfor *Akrehavn* danner Linierne mellem Signalerne paa *Svendsholmen*, *Marøen*, *Salvøen* og ved *Kvalevaag*. Fra *Fæøen*, *Røvær*, *Urter* og *Utsire* forlader

ingen selve Havnene eller overskrider de for samme i omhandlede Øiemed markerede Grænser, før Signalet dertil berettiger. Flere Bestemmelser i denne Anledning var ikke iaar paakrævede — Foruden paa de Steder, hvor ifølge nysnævnte Bilag Udroningssignaler iaar gaves, bør saadanne herefter kunne gives ved saavel nordre som søndre og eventuelt østre Havn ved *Utsire*, hvor intet enkelt Punkt derfor er tilstrækkelig dominerende, endvidere: ved *Kvalevaag*, paa *Maroen*, paa *Hemneshaugen* og ved *Skudeneshavn* (paa *Karmoen*) samt fra for Fiske udenfor *Jæderen* hensigtsmæssige Punkter. — (For de bergenhussiske Amters Vedkommende har jeg ikke endnu Erfaring nok til at udtale mig paa dette Punkt.) — Til Signalerne i Stavanger Amt anvendtes iaar Balloner, som viste sig meget tjenlige; i den mørkeste Del af Saisonen vilde derhos Lanterner være hensigtsmæssige.

Angaaende de nu gjældende Forholdsregler for Aftenen før og paa Helligdagene henvises til det angaaende saavel Vaarsildfisket som Vaartorskfisket ovenfor udtalte.

II. Opsynet.

I Henhold til kongelig Resolution af ²⁰/₁ 1894 var der for Vaarsildfisket i søndre Vaarsilddistrikt og Vaartorskfisket i Stavanger Amt ivinter anordnet fælles Opsyn. I Overensstemmelse med det kongelige Indredepartements Bestemmelse traadte dette Opsyn i Virksomhed den 26de Januar og ophævedes den 2den April.

Opsynet betjentes af D'Hrr. Lensmand Fagerland, A. L. Jacobsen, H. K. Aanensen, Th. O. Storesund og M. Barclay som Opsynsbetjente og Distriktets Fiskeriinspektør som Chef.

Fyrvæsenets Dampskib «Blink», der ligesom aarlig tidligere siden 1884 ogsaa iaar var stillet til Disposition, benyttedes hele Tiden af Opsynschefen til størst mulig Befaring af hele Opsynsdistriktet efter Omstændighedernes Krav. Samtlige ovennævnte Opsynsbetjente boede iland paa følgende respektive Steder: *Skudeneshavn*, *Akrehavn*, *Salvoen*, *Fæoen* og *Røvær*; førstnævnte havde specielt med de i Fisket for Strækningen *Skudenes* — *Ferkingstadnessets* Deltagende at gjøre, næste Distrikt strakte sig fra *Ferkingstadnesset* til og med *Maroen*, *Salvoen*, derpaa følgende Opsynsdistrikt, gik saa langt som til og med *Kvalevaag*, hvorhos *Fæoen* og *Røvær* Distrikter nærmest omfattede de dermed benævnte Vær. — Om Belægget i disse forskellige Dele af Opsynsdistriktet henvises til den anden af de angaaende *Deltagelsen i Fiskerierne* ovenfor opstillede Tabeller.

Af Opsynet udstedtes ialt 11 Mulktdekreter; af disse angik 4 Vaarsildfisket (Overtrædelse af ¹) § 3 og ²) § 6 af Loven af ²⁴/₉ 1851 samt ³ og ⁴) § 4 af Loven af ²⁸/₈ 1854) og beløb sig til tilsammen Kr. 233.00, mens de øvrige 7 angik Torskfisket (Overtrædelse af ¹) § 1

af Loven af $\frac{2}{6}$ 1893 — sammenholdt med § 6 af Lov af $\frac{6}{6}$ 1878, ²⁾ (utilbørligt Brevbrud), ³ og ⁷⁾ § 2 af Loven af $\frac{2}{6}$ 1893, ⁴ og ⁵⁾ § 3 af samme Lov, samt endelig ⁶⁾ § 1 af Loven af $\frac{2}{6}$ 1893 sammenholdt med § 4 af Lov af $\frac{6}{6}$ 1878) og beløb sig til ialt Kr. 85.00. -- Samtlige Forelæg vedtoges, og Mulkterne, som tilfaldt Statskassen, indbetaltes til Opsynet. — Derhos vedtoges — som Middel til Forlig mellem to tvistende Parter i Anledning utilbørlig Fremfærd under Sildehandel — af vedkommende Skyldige at erlægge Kr. 10.00, der af Opsynschefen er tilstillet Møgster Fattigkasse.

Den traditionelle Flagning, forsaavidt Opgjør med nogen Fisker ikke endnu maatte have fundet Sted, bør aldrig et Kjøbefartøi unnlade inden Afreisen fra et Fiskevær.

For beredvillig Assistance til enhver Tid med Raad og Daad skyldes følgende Herrer den forbindtligste Tak: Konsul Puntervold af Egersund, Børskommissær Jonasen af Stavanger, Lodsoldermand Monsen af Tananger, Fyrvogter Olsen paa Lille Feistenen, Marinemaler Haaland af Kvitingsø, Toldkasserer Lund af Skudeneshavn, H. J. Hansen af Akrehavn, Kaptein Dahl fra Veaa, Fyrvogter Sørensen af Utsire, Fyrvogter Storsteen af Røvær, Ordfører Wrangell og Konsul Frithjof Eide af Haugesund samt Landhandlerne Lauritz Larsen og R. Waage henholdsvis af Espevær og Brandesund og endelig Lensmændene i Finnaas og Bremanger.

Som *Fiskedommer* — ligeledes i Henhold til ovennævnte kongelige Resolution og Departementsbestemmelse — fungerede daværende Overrets-sagfører N. Hesbø af Haugesund. Om sin Virksomhed har Dommeren afgivet følgende Rapport:

«Som extraordinær Dommer under dette Aars Vaarsildfiske og det samtidig dermed foregaaende Torskefiske i Stavanger Amt har jeg den Ære til Hr. Opsynschefen at afgive nedenstaaende Indberetning om min Virksomhed:

Jeg tiltraadte min Stilling den 5te Februar d. A. i Henhold til Beskikkelse fra Amtmanden i Stavanger Amt af 23de Januar og fra Amtmanden i Søndre Bergenhus Amt af 1ste Februar d. A. og vedblev denne til den 2den April incl.

Af min Virksomhed hidsættes:

7 civile Sager inkamineredes og behandlede.

Disse angik:

No. 1. Angivelig ulovlig Afskedigelse af en Arbejder ved et Silde-
røgeri.

- No. 2. Spørgsmaal om Erstatning for Tab paaført en Garnfisker ved Oversætning med Not.
- » 3. Spørgsmaal om, hvilken Godtgjørelse der tilkom to med et for Sildefangst udrustet Dampskib forhyrede Fiskere.
 - » 4. Spørgsmaal om Erstatning af Tab, foraarsaget ved Kapning af Line.
 - » 5. Fordeling af Udbytte mellem Notfiskere.
 - » 6. Spørgsmaal om Erstatning af Tab for Garnfisker derved, at hans Garn blev ødelagte af Notfiskere.
 - » 7. angivelig ulovlig Afskedigelse af en Arbeiderske ved et Silderøgeri.

Disse Sager behandlede i tilsammen 10 Rets-sessioner. Dom blev afsagt i den som No. 3 opførte Sag, medens de øvrige 6 blev forligte i Retten.

1 retslig Forundersøgelse angaaende Sigtelse mod 5 Personer for Legemsfornærmelse optoges. Akt heraf er oversendt Statsadvokaten i Lister og Mandals og Stavanger Lagsogne.

11 af Opsynet udstedte Mulktdekreter er indførte i Dommerprotokollen. Fortegnelse over disse vedlægges.

Ingen Fogedforretning udførtes.»

Hr. Hesbø har nu fratruadt Dommerstillingen, idet han har overtaget Byfogedembedet i Haugesund.

Samtlige de med her omhandlede Opsyn og Retspleie forbundne Udgifter udgjorde ialt Kr. 12 675.02 — heri medregnet de ifølge den nye Torskefiskelov anskaffede Baadmerker (for saavel Søndre Bergenhus som Stavanger Amter) og Udroningssignalmidler m. m. til et samlet Beløb af Kr. 2 661.38, der nærmest er at betragte som en «Udgift én Gang for alle», samt Opsynstelegraferingen, som i det Hele «kostede» Kr. 1 826.30; fratrækkes Summen af de to sidstnævnte Beløb det førstnævnte, og anvendes herpaa yderligere, ¹⁾ hvad der ved Opsynets Benyttelse af Dampskibet «Blink» indspares paa en anden Konto paa Statsbudgettet, og ²⁾ hvad der ved Opsynets Politigjerning saaatsige tjenes for det Offentlige, har hele Opsynsapparatet for Vaarsildfisket i søndre Vaarsild-distrikt og Vaartorskefisket i Stavanger Amt iaar i Virkeligheden kun voldt en Udgift paa saare lidet over 7 500 Kroner.

I Forbindelse hermed og under Henvisning til det ovenfor om Opsyn m. v. for Østlandssildefisket forgange Vinter udtalte maa

for saavel Østlandets som Vestlandets her omhandlede Fiskerier

fremholdes følgende:

Da saagodtsom alle, der er knyttede til vor Fiskeribedrift, kræver effektive Foranstaltninger til dens Fremme, — jo mer man er afhængig af Bedriften, des sterkere er Kravet, — skal jeg her særlig tillade mig at henlede Opmerksomheden paa det af Haugesunds Formandskab for nu vel 2 Aar siden enstemmig udtalte Ønske om, at det *samme* Opsyn maatte faa med alle disse Fiskerier at gjøre. Som det af Opsynschefens Beretning om Vaarsildfisket 1892 vil sees, udtryktes dette Ønske saaledes:

«Aar 1892 den 10de Mai afholdtes Formandskabsmøde i Bythingsstuen. Samtlige Formandskabets Medlemmer tilstede.

Enstemmig besluttedes følgende Udtalelse til Opsynschefen:

I Formandskabsmødet besluttedes enstemmig at henstille til Hr. Opsynschefen at virke for, at det ved Vaarsildfiskeriet etablerede Opsyn maa blive udstrakt til at virke ogsaa ved Sildefisket paa Østlandet og Torskefiskeriet ved Vestkysten.

Haugesunds Indvaanere er baade som Fiskere og Saltere sterkt interesseret i Østlandsfisket og har i de Aar, dette Fiske har vedvaret, mere og mere følt Savnet af den Underretning og Assistance idethetaget, man kan faa af et ordnet Opsyn.

Torskefisket, som foregaar paa Kysterne her udenfor under Sildefisket og indtil en 3 à 4 Uger efter dettes Slutning, har i de senere Aar tiltaget sterkt og samler for hvert Aar en større og større Almue, væsentlig fra de omværende Distrikter, men ogsaa længere fra, og i de sidste Aar ikke saa ganske faa fra Nordland.

Af Udtalelser fra disse sidste Fiskere synes det rimeligt, at der næste Aar vil blive en betydelig større Nordlandsalmue.

Man tror derfor, at Fiskeriernes Tarv vil rammes, og at de Interesseredes Ønske — ialfald paa disse Kanter — ville imødekommes, om Opsynet blev udvidet som ovenfor paaapeget.

Aubert. Svend Jacobsen. H. M. Wrangell. H. J. Stensnæs.
 Johannes J. Egge. Frithjof Eide. H. Steen.

Udskriftens Rigtighed bekræftes:

Aubert,
Ordfører.

Th. Chr. Amundsen.»

Idet jeg fuldtud slutter mig til det af Opsynschefen dengang i Anledning denne Henvendelse anførte, idet jeg videre beder erindret det ovenanførte angaaende Deltagelsen i Fiskerierne ivinter og med saapas Sikkerhed, som man paa Forhaand kan være i Besiddelse af, tør paastaa, at denne Deltagelse neppe vil aftage ialfald i den nærmeste Fremtid, og idet endelig bemærkes, at hint Ønske aldeles ikke er forældet endda, — der kunde paapeges mange Udtalelser i samme Retning baade øster- og vesterfra —, maa jeg ogsaa have udtalt følgende:

Opsynets Gjerning er ingenlunde saa let, — der er stort Ansvar forbundet dermed.

Skal de Opsynet paahvilende Pligter blive tilbørlig skjøttede, er indgaaende Kjendskab til Fiskeriforholdene og de Fiskerierne, med hvad deraf berøres, gjældende Love — sammen med fuld Fortrolighed med maritime Anliggender idetheletaget — den uomgængelig nødvendige Grundvold for vedkommende Udøvende; da det endvidere gjælder ikke at sky Strabadser i Tilfælde, er ogsaa — baade i legemlig og aandelig Henseende — spænstige Kræfter absolut fornødne, — Naturen sætter Grænser i god betids der. Baade paa Sjø og Land, saavel Nat som Dag, maa Opsynet være tilstede, hvor helst det trænges, for at vaage over Lovenes Overholdelse og god Skik og Orden idetheletaget — og derunder først og fremst af yderste Evne at se Forseelser afværge og Tvistigheder bilagte; paa denne Side af Opsynets Politigjerning kan der ikke noksom lægges Vægt, den lønnes af de manges Velsignelser, og deri ligger, tør jeg paastaa, hovedsagelig Grunden til, at Opsynsinstitutionen er saa afholdt, som den er; hvor Uret begaaes, er som oftest øieblikkelig Optræden høist paakrævet, og den Omstændighed nødvendiggjør efter min Mening ubetinget extraordinær Retspleie, hvor saapas mange Mennesker som til de oven beskrevne Fiskerier indfinder sig, — den fattige Fisker, som kanske har mistet alt, hvad han eier, er ikke tjent med i dagevis — og kanske mere — at maatte oppebie muligens fornøden, retslig Foranstaltning.

Ved Siden af Politigjerningen er jo nu øieblikkelig Afgivelse af paalidelige Efterretninger om Fiskets Gang den Del af Opsynsvirksomheden, som alle i Bedriften Interesserede, Fiskerne som Kjøberne, tillægger den største Vægt. Ofte er som bekjendt de forskjelligste Rygter i Omløb under Fisket; derfor er og bliver det det tryggeste, ja eneste rette, at den, hvem Ansvar for disse Efterretninger paahviler, i videst mulig Udstrækning bygger dem paa umiddelbare Iagttagelser. — Vi har jo Telegraf og Telefon, siger man; ja, saare vel kommer de Apparater med, hvor de findes, men hvor vide Strøg i vore Fiskeridistrikter er ikke endnu blottede derfor, — og skal saa Vedkommende være henvist til i en Pram f. Ex. eller ved Hjælp af et lignende aflægs Befordringsmiddel eller ad lange og besværlige Omveie at kræke hid eller did, saa sandelig faar man smøre sig med Taalmodighed, inden de længselsfuldt imødesee

Oplysninger kan tilveiebringes, — disse kan da som oftest kun komme altfor sent! Ligeledes forstaar selv et Barn, at man med en Skøite eller et Seilfartøi idetheletaget, selv om det er aldrig saa ypperligt, let kan blive nødt til at ligge i den ene Ende af Fiskedistriktet, mens kanske hele Fisket paagaar i den stik modsatte.

I Henhold til foranstaaende kan jeg ikke komme til andet Resultat end, at *muligst hurtiggaaende Dampskib(e) maa blive det ordnede Opsyns uafviselige Krav, — Skøiter har jo fremdeles sin Berettigelse, men først og fremst maa der Dampkraft eller lignende til! Ordnet er det Opsyn, der i videst mulig Udstrækning er undergivet kyndig Ledelse af en og den samme, som udelukkende har sin Opmerksomhed rettet paa det, der tjener til Bedriftens Tarv; visselig kun af et saadant Opsyn kan man have den Nytte, som de mange, for hvem Institutionen er oprettet, medrette kræver; paa den Maade skal Opsynet blive tilbørlig effektivt, og i den Form skal det utvivlsomt blive billigst saavel direkte som indirekte!*

H. L. Buvig.

